

GIT IV

Anatomický ústav 2. LF
Druga

RECTUM –

Projekce na
křížovou
kost

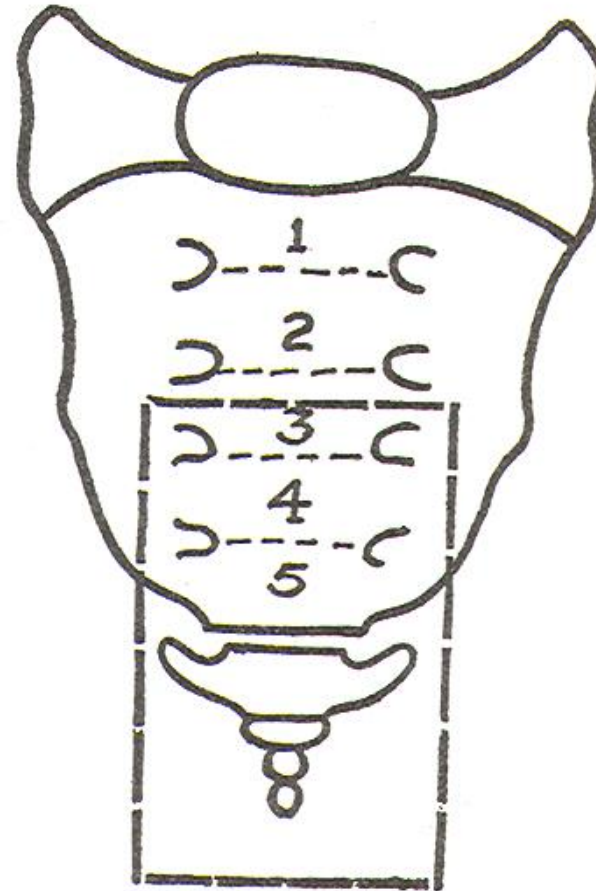

FIG. 373. The parts of the sacrum and coccyx covered by the rectum (see *fig. 376*).

KONEČNÍK (Rectum)

Délka 12 – 15 cm

Ampulla recti 10 – 12 cm (9)

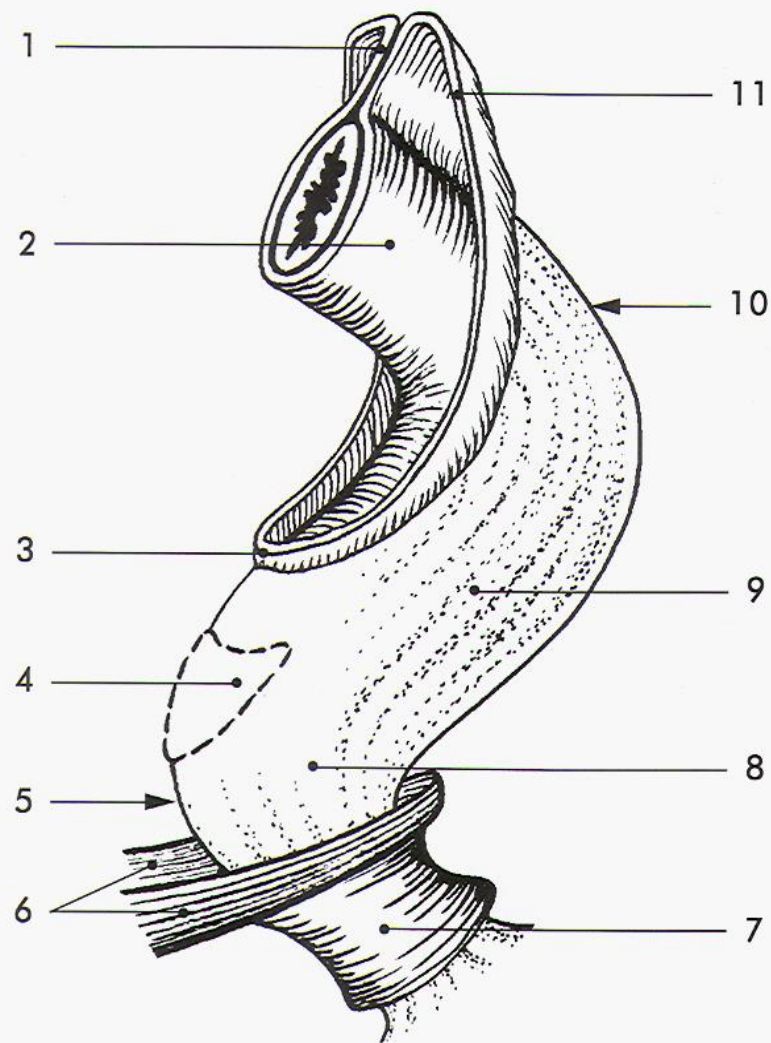
Flexura sacralis (10)

Flexura anorectalis (5)

Canalis analis 2,5 – 3,5 cm

(8)

Anus

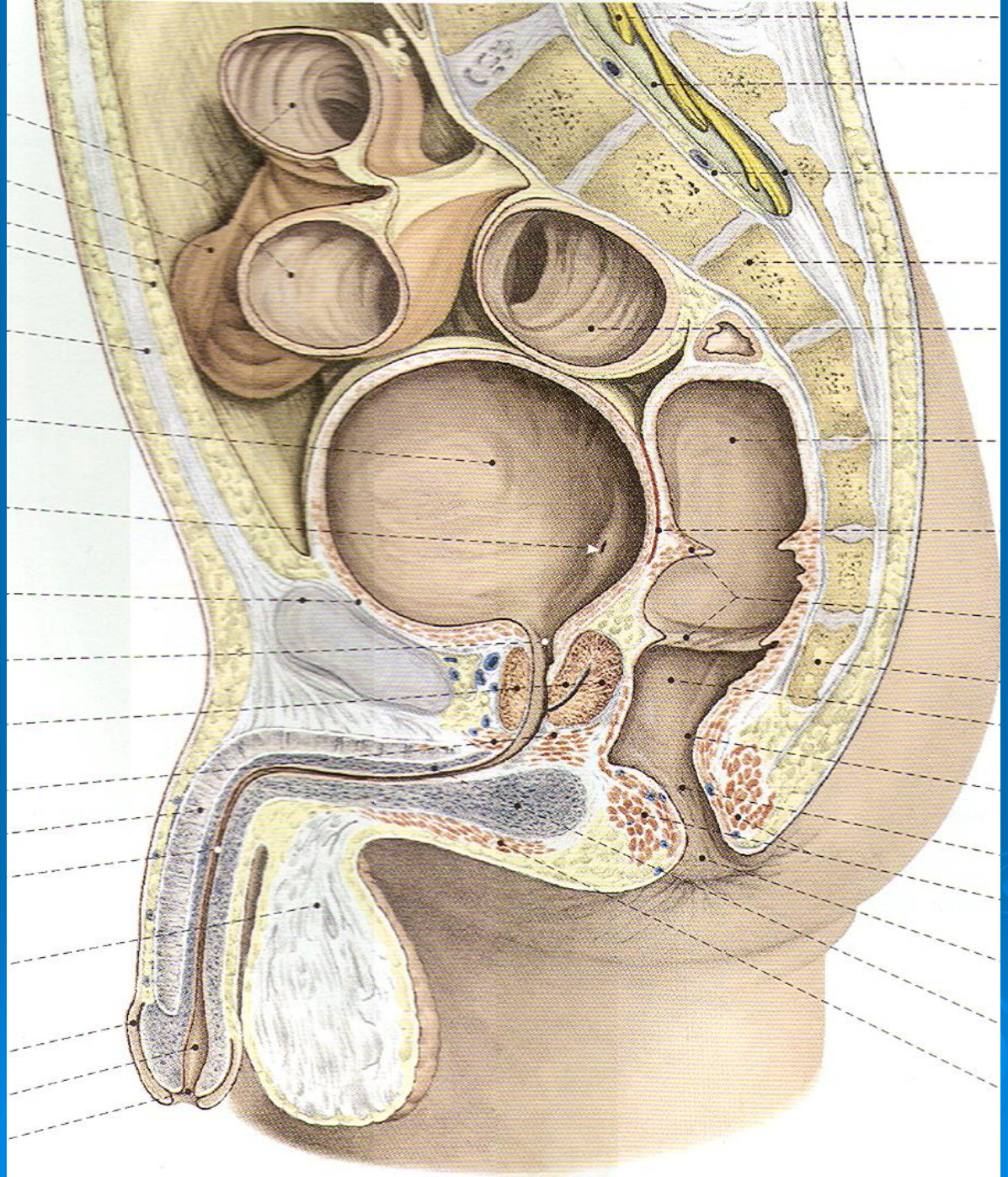

Obr. 5.29. Vztah rektu k peritoneu. 1 – mezorektum, 2 – viscerální peritoneum, 3 – přechod peritonea z rektu na okolní orgány, 4 – projekce trigonum vesicae u muže, 5 – flexura perinealis, 6 – m. puborectalis, 7 – m. sphincter ani externus, 8 – canalis analis, 9 – ampulla recti, 10 – flexura sacralis, 11 – parietální peritoneum

Rectum

Topografie

Excavatio rectovesicalis

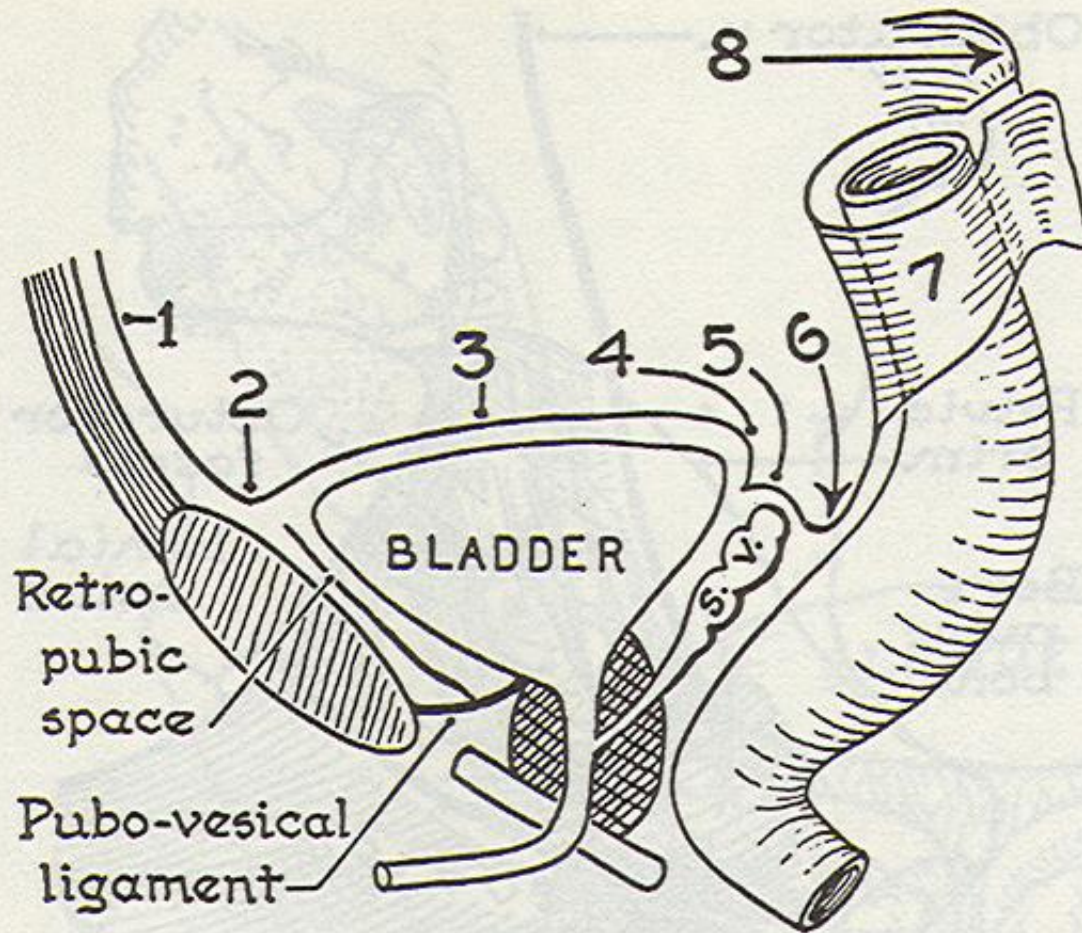
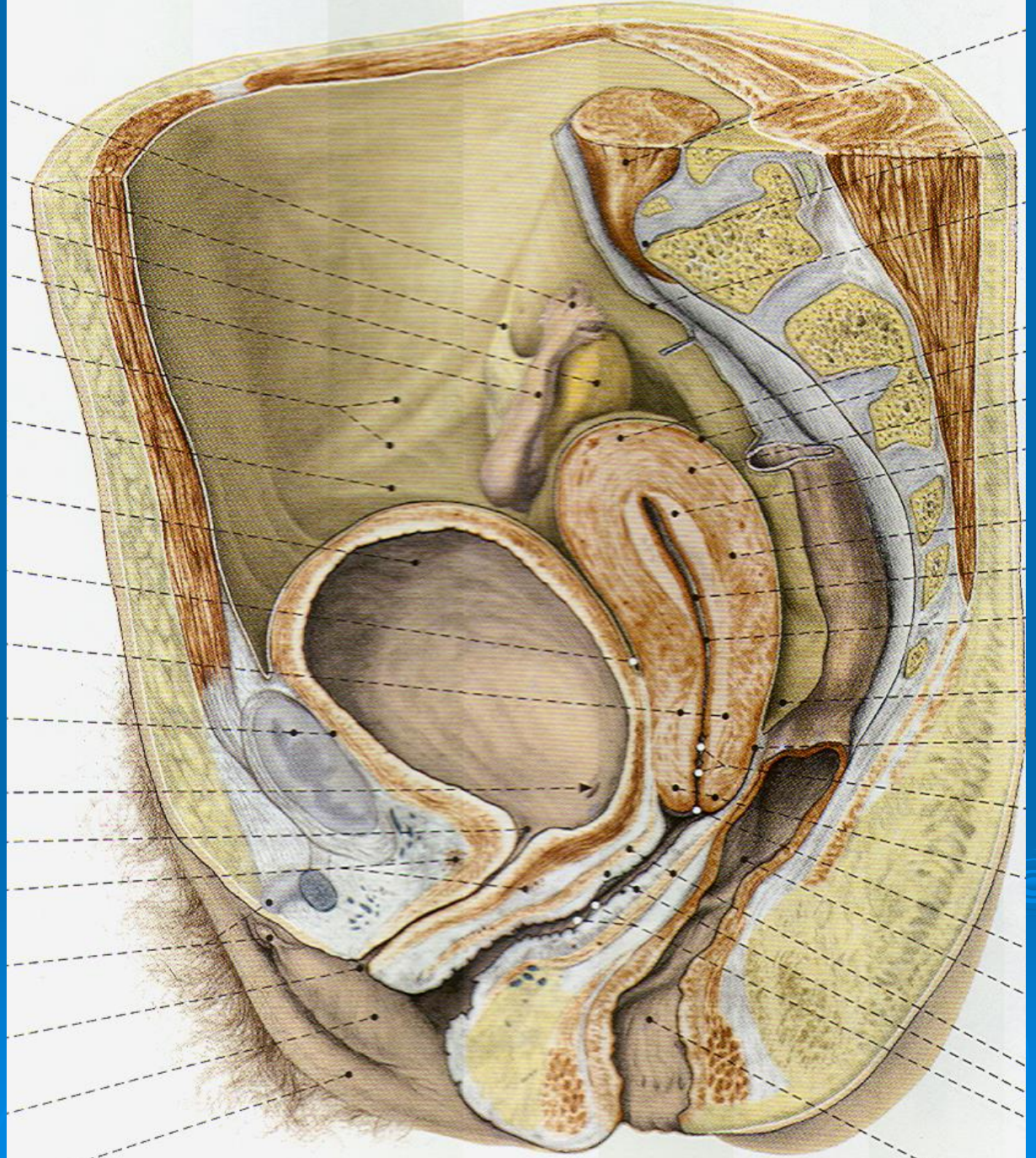

FIG. 342. The peritoneum of the male pelvis in paramedian section (see text and *fig. 380*).

Excavatio rectouterina

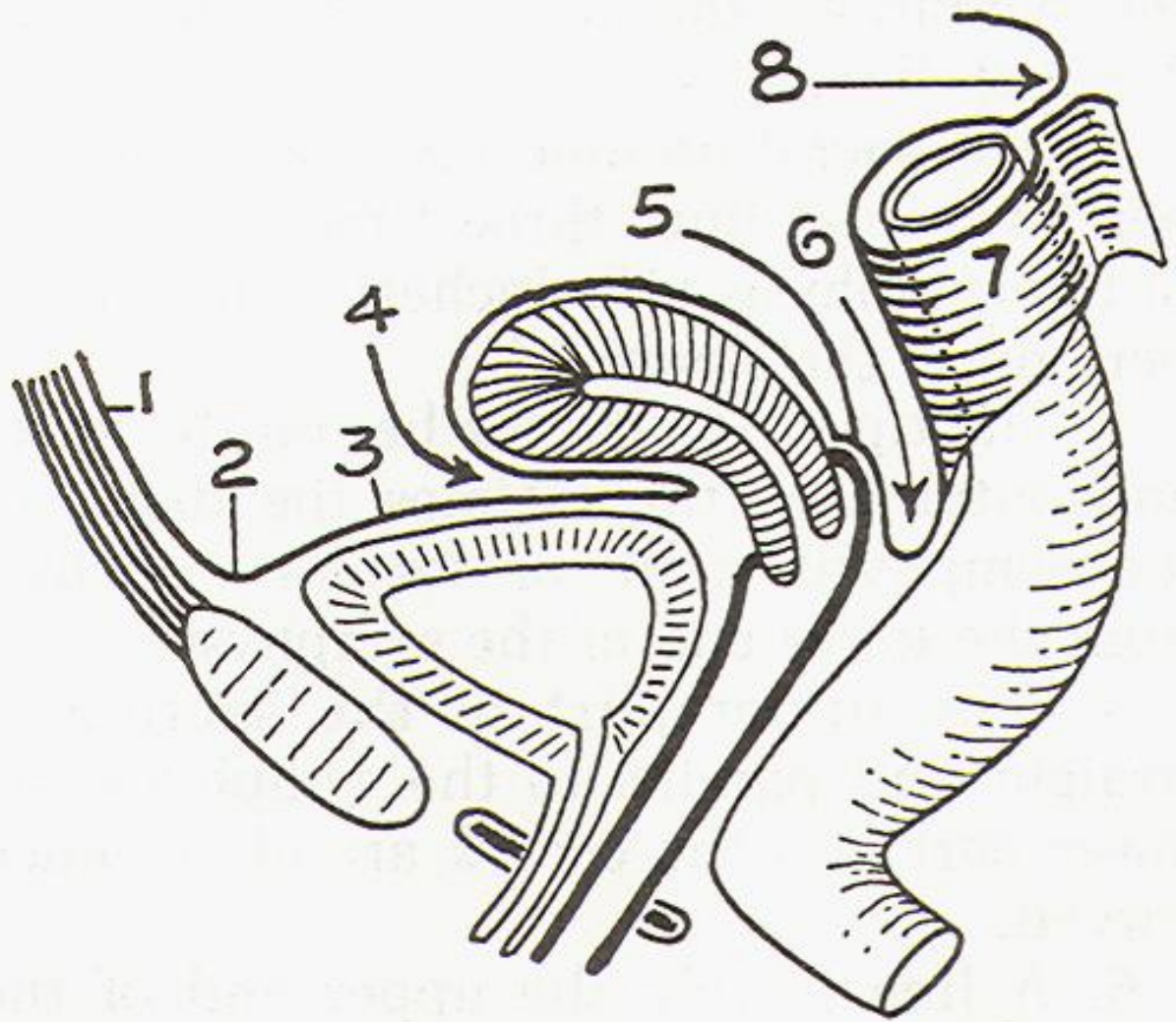

FIG. 380. The peritoneum of the female pelvis in median section (see text and *fig. 342*).

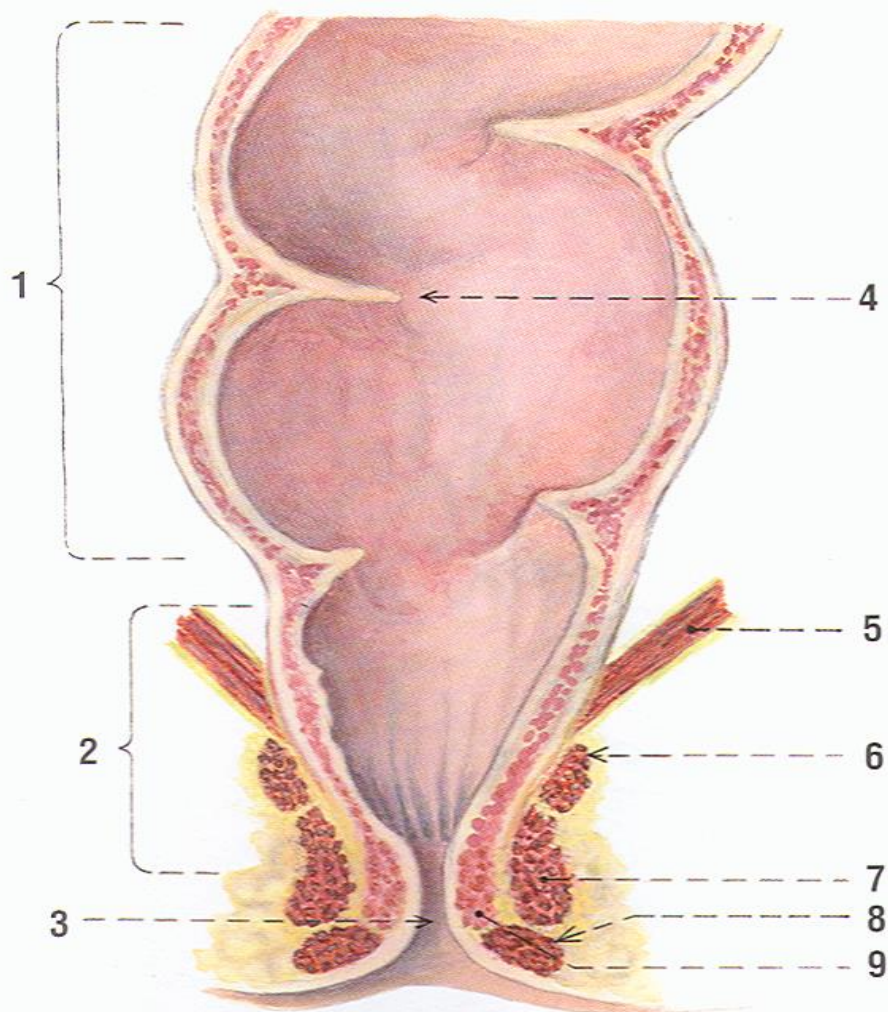
Ampulla recti

10 – 12 cm

Linea
anorectalis (hrot
kostrče, vnější
hranice)

Canalis analis

3 cm

Plicae
transversae
recti

Columnae anales

Sinus anales

Valvulae anales

Linea anocutanea

Obr. 80. RECTUM; frontální řez; pohled zředu

- 1 ampulla recti
- 2 canalis analis
- 3 anus
- 4 Kohlrauschova řasa
- 5 diaphragma pelvis
- 6 m. sphincter ani externus, pars profunda
- 7 m. sphincter ani externus, pars superficialis
- 8 m. sphincter ani externus, pars subcutanea
- 9 m. sphincter ani internus

Canalis analis

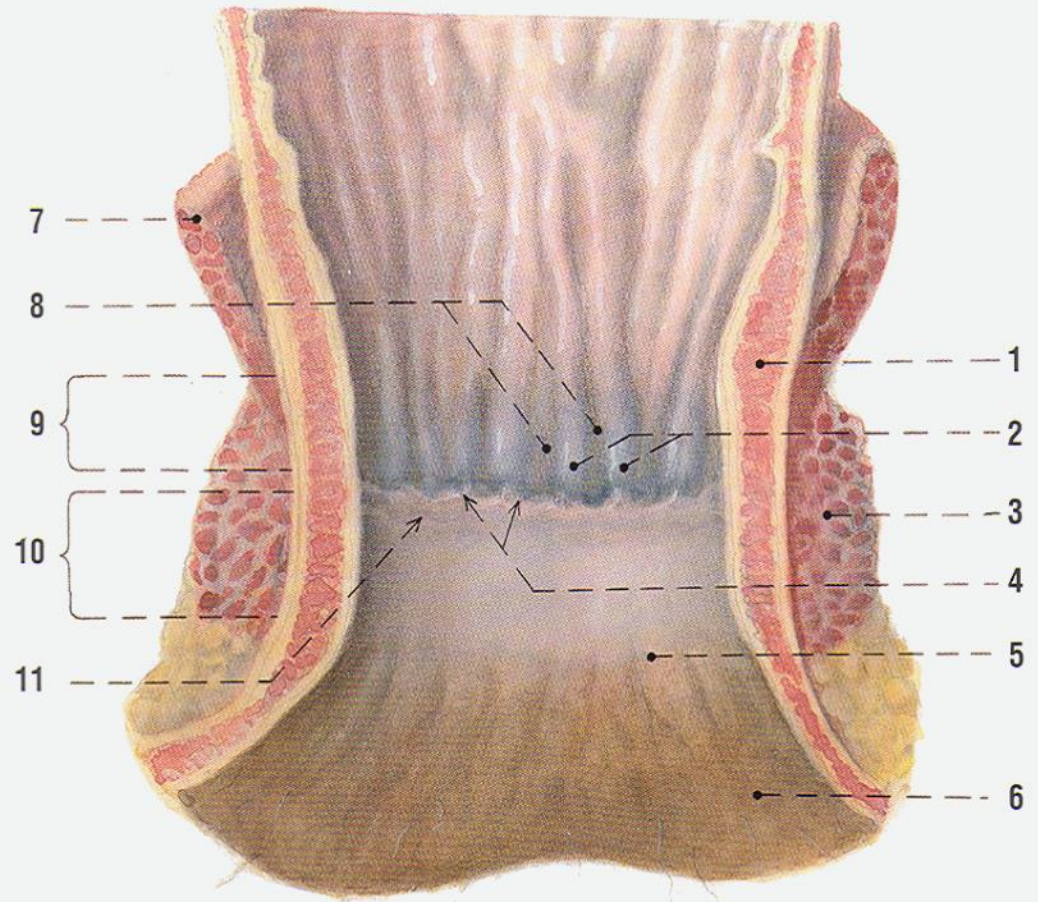
Columnae anales

Sinus anales

Valvulae anales

**Columnae +
sinus = zona
haemorrhoidalis
(plexus venosus
rectalis
internus)**

**Linea
anocutanea =
přechod sliznice
do kůže**

Obr. 82. CANALIS ANALIS po rozstřížení

- 1 svalová vrstva stěny s vnitřním svěračem
- 2 columnae anales
- 3 m. sphincter ani externus
- 4 valvulae anales
- 5 linea anocutanea
- 6 oblast crena ani

7 diaphragma pelvis

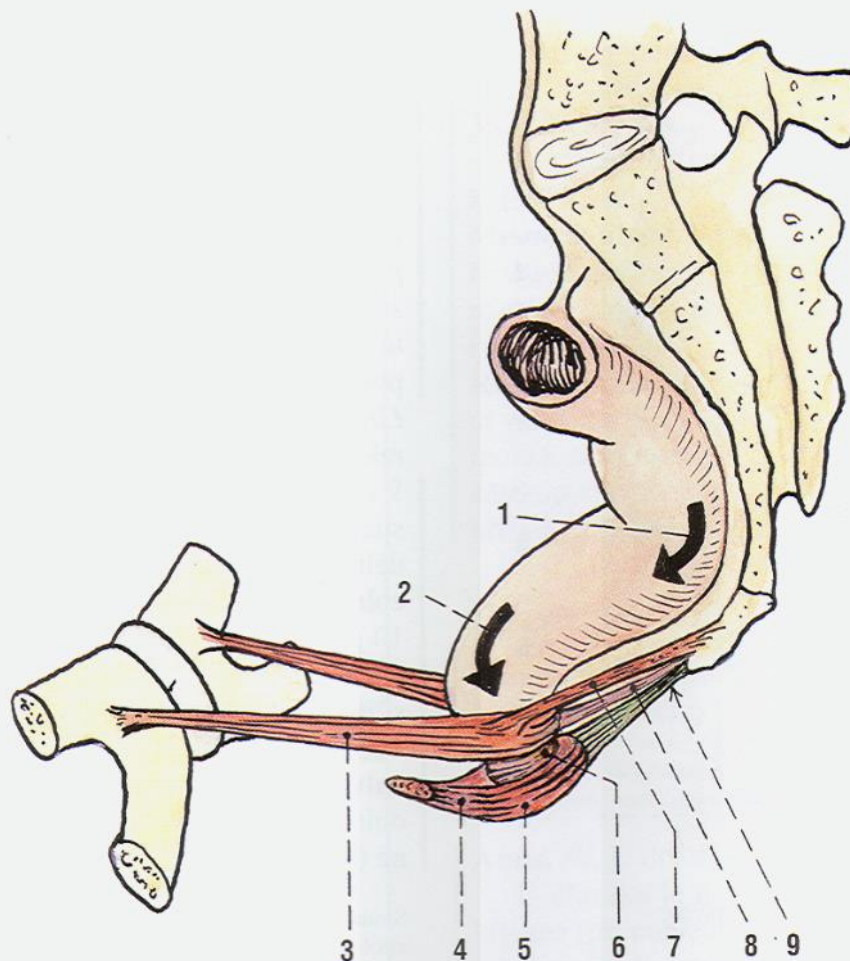
8 sinus anales

9 rozsah zona haemorrhoidalis

10 rozsah pecten analis

11 linie úponu vymězevší kloakové membrány (linea pecten)

M. puborectalis

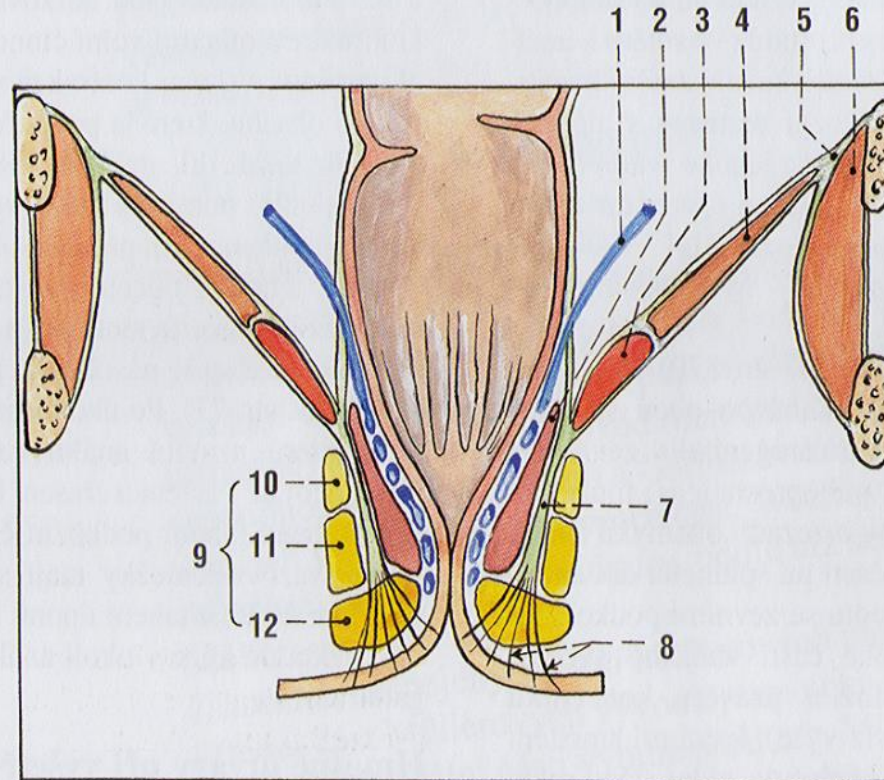

Obr. 81. RECTUM A JEHO SVALOVÝ UZÁVĚR; pohled zleva shora; schéma

1 šipka znázorňující flexura sacralis	6 m. sphincter ani internus
2 šipka znázorňující flexura anorectalis (perinealis)	7 m. pubococcygeus (pokračování snopců z m. puborectalis)
3 m. puborectalis (součást m. levator ani)	8 m. rectococcygeus (hladký sval)
4 spojení m. sphincter ani externus dopředu se svaly hráze	9 lig. anococcygeum
5 m. sphincter ani externus	

Svalovina rekta – podélná, kruhová, **m. shincter ani internus**

M. sphincter ani externus, 3 části, n. pudendus

Obr. 84. SVALOVÉ SLOŽKY ANÁLNÍHO SVĚRACÍHO MECHANISMU a jejich vzájemný vztah; schéma na frontálním řezu

1 žíly v oblasti canalis analis

2 m. sphincter ani internus

3 m. puborectalis

4 diaphragma pelvis (m. levator ani) a jeho fascie

5 arcus tendineus muscoli levatoris ani

6 m. obturatorius internus a jeho fascie

7 vazivo stěny rekta

8 vazivové pruhy pronikající ze stěny rekta a z podkožní části m. sphincter ani do kůže (součást m. corrugator ani)

9 m. sphincter ani externus

10 pars profunda muscoli sphincteris ani externi

11 pars superficialis muscoli sphincteris ani externi

12 pars subcutanea muscoli sphincteris ani externi

Sup. rectal a. (S.hemorrhoidal a.)

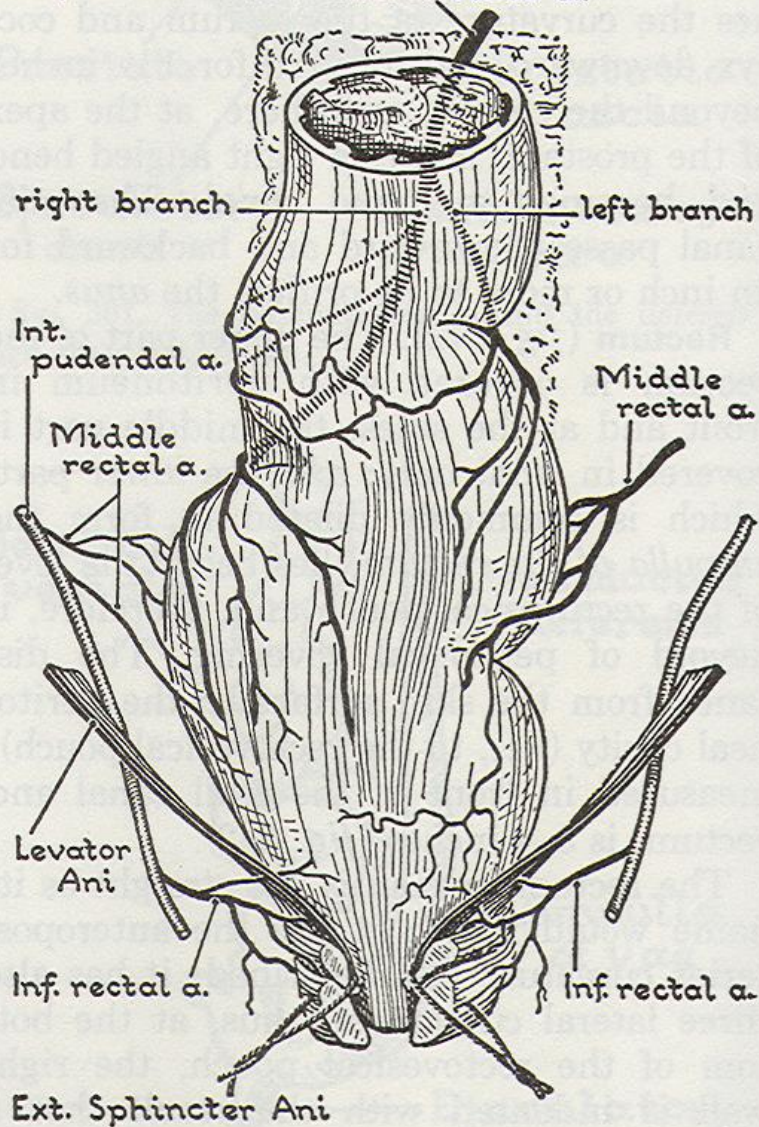

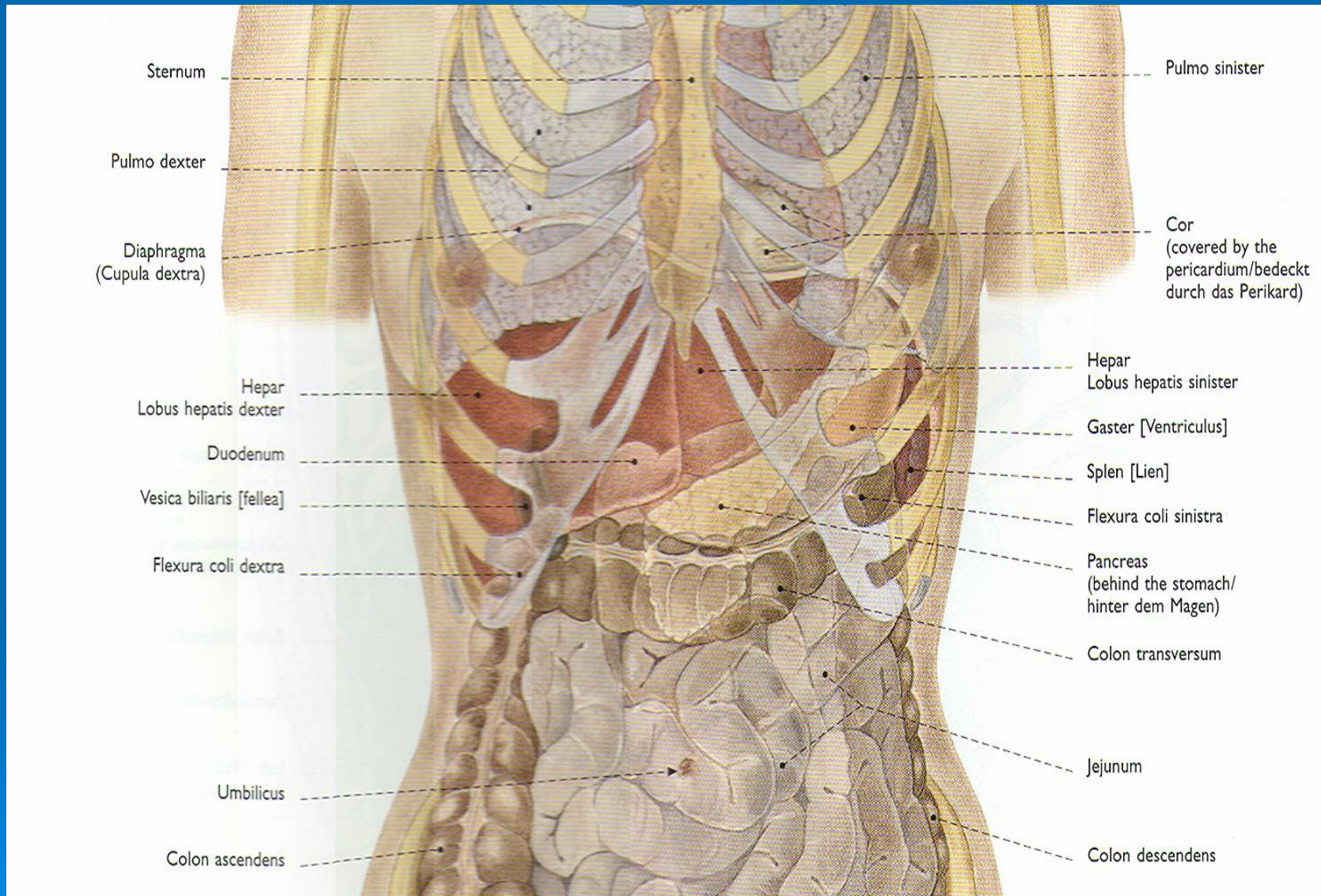
FIG. 372. The arterial supply of the rectum and anal canal, front view.

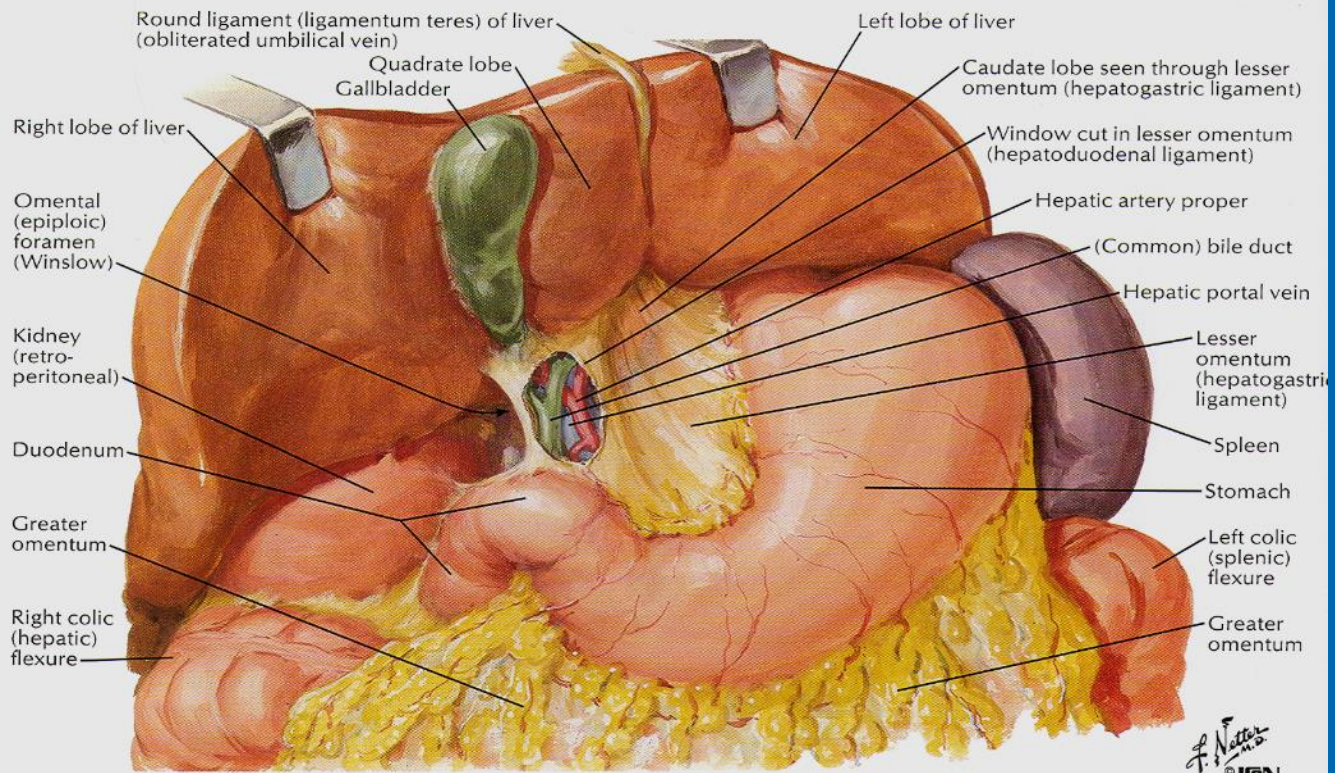
Játra - Hepar

- Největší žláza těla
- Syntéza albuminu, globulinů, glykogenu, močoviny a d.
- Tvorba žluči (hepatální žluč, světlá)
- V embryonálním období – krvetvorba
- Detoxikační funkce
- Křehký orgán
- Průtok 1,5 l krve/min.

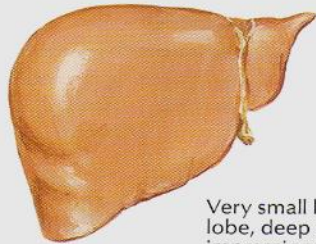
HEPAR

1500 g Facies diaphragmatica, Facies visceralis

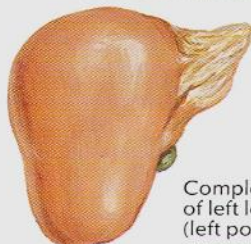

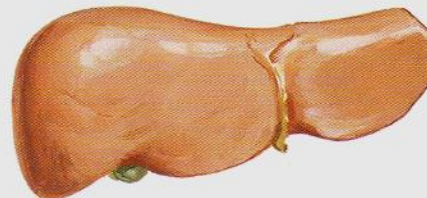
Variations in form of liver

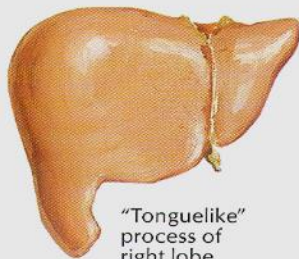
Very small left lobe, deep costal impressions

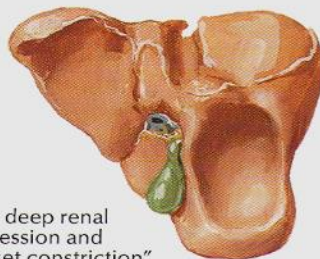
Complete atrophy of left lobe (left portal vein compression)

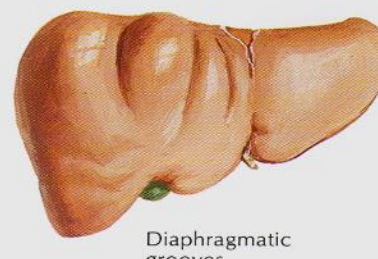
Transverse, "saddlelike" liver, relatively large left lobe

"Tonguelike" process of right lobe

Very deep renal impression and "corset constriction"

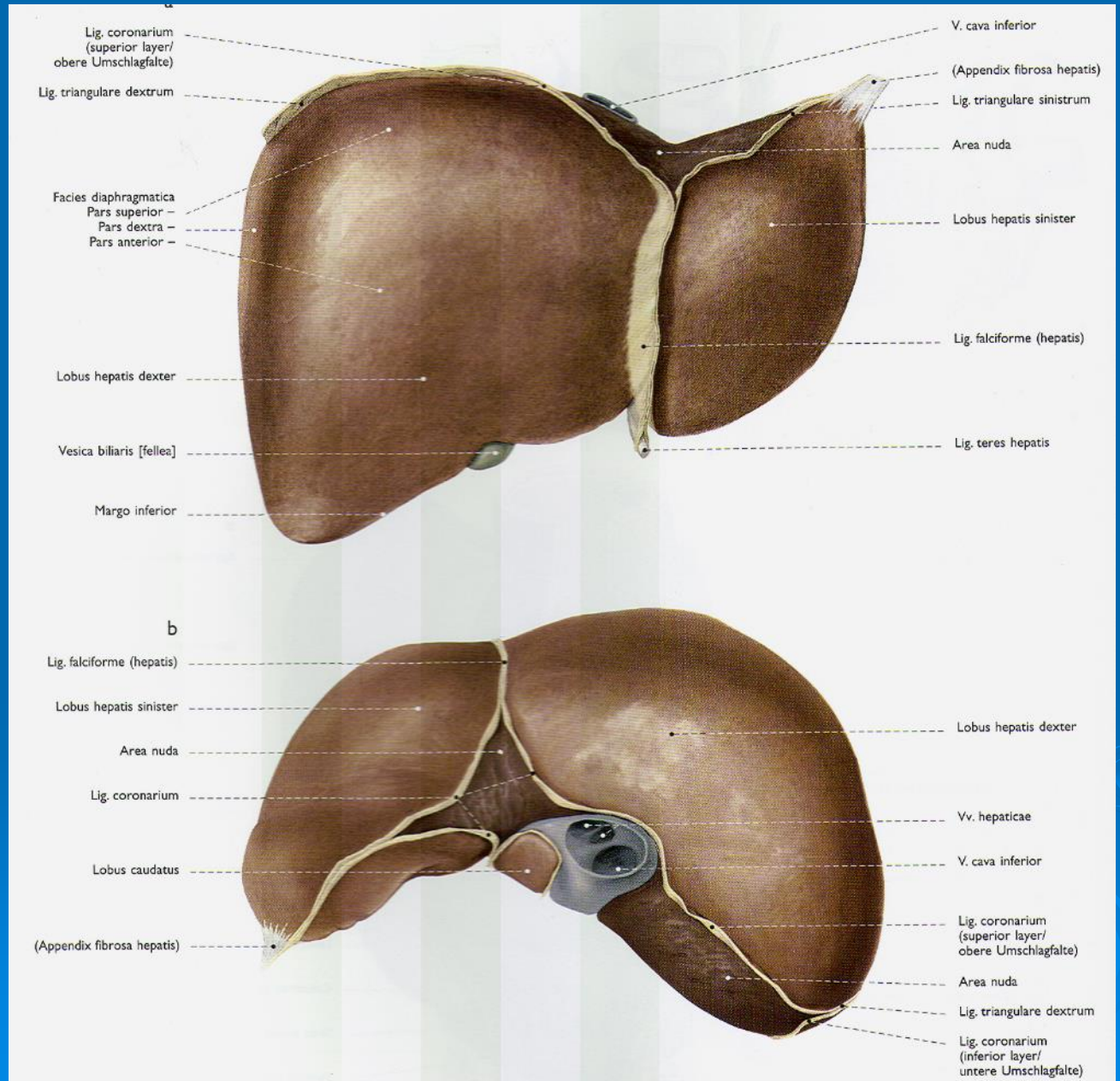

Diaphragmatic grooves

Lig. Falciforme hepatis (lig. teres hepatis)

Peritoneum

Capsula fibrosa hepatis

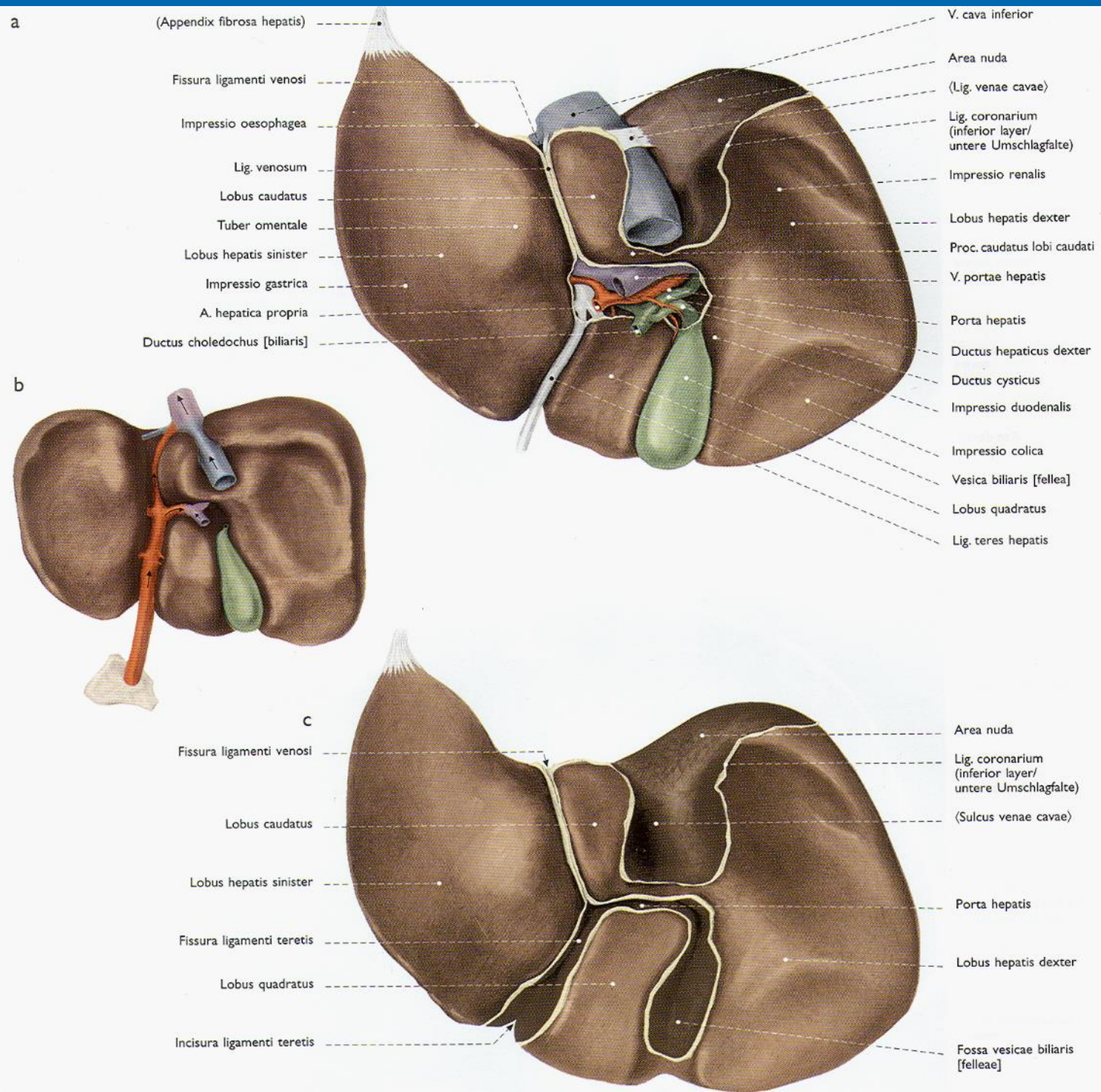

Fiss. sagittalis sin.=

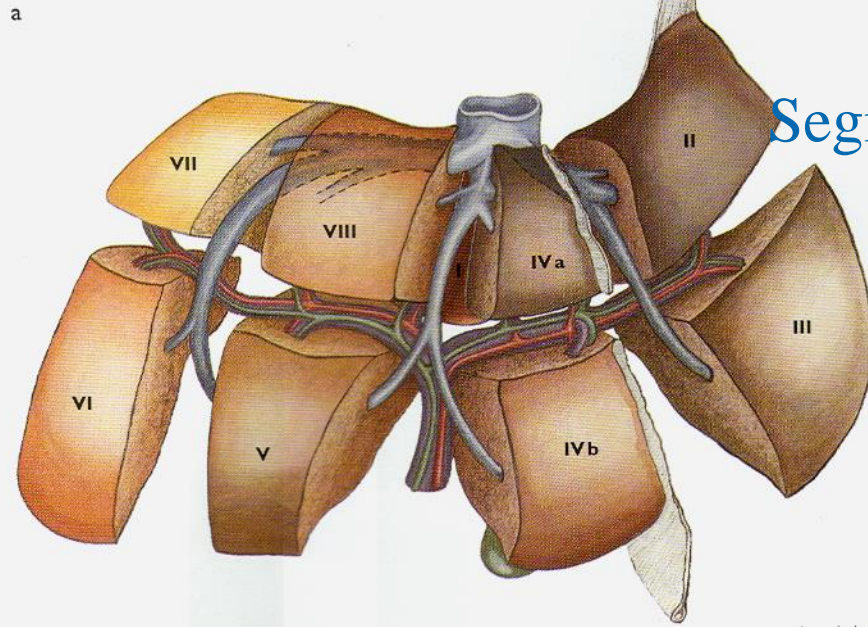
Fiss. ligamenti teretis (v. umbilicalis) + fiss. lig. venosi

Hranice mezi lobus dx. a lobus sin.

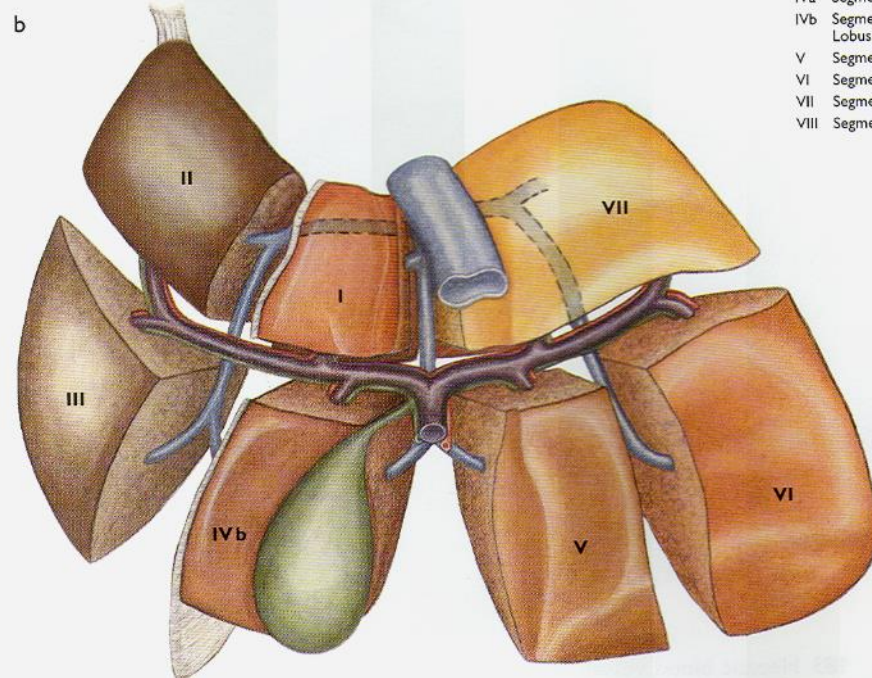
Fiss. sagittalis dx.

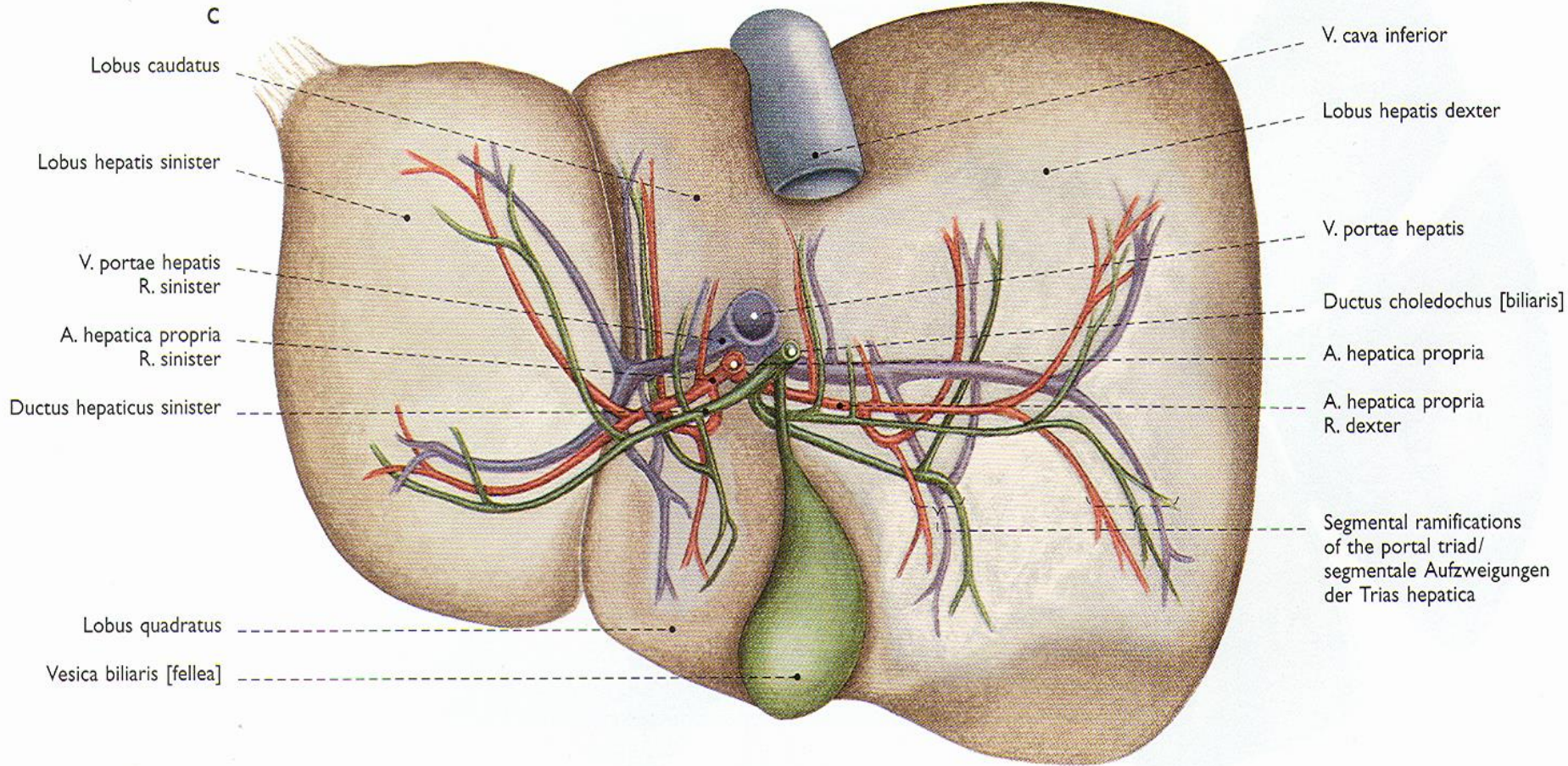
Segmenty I – VIII.

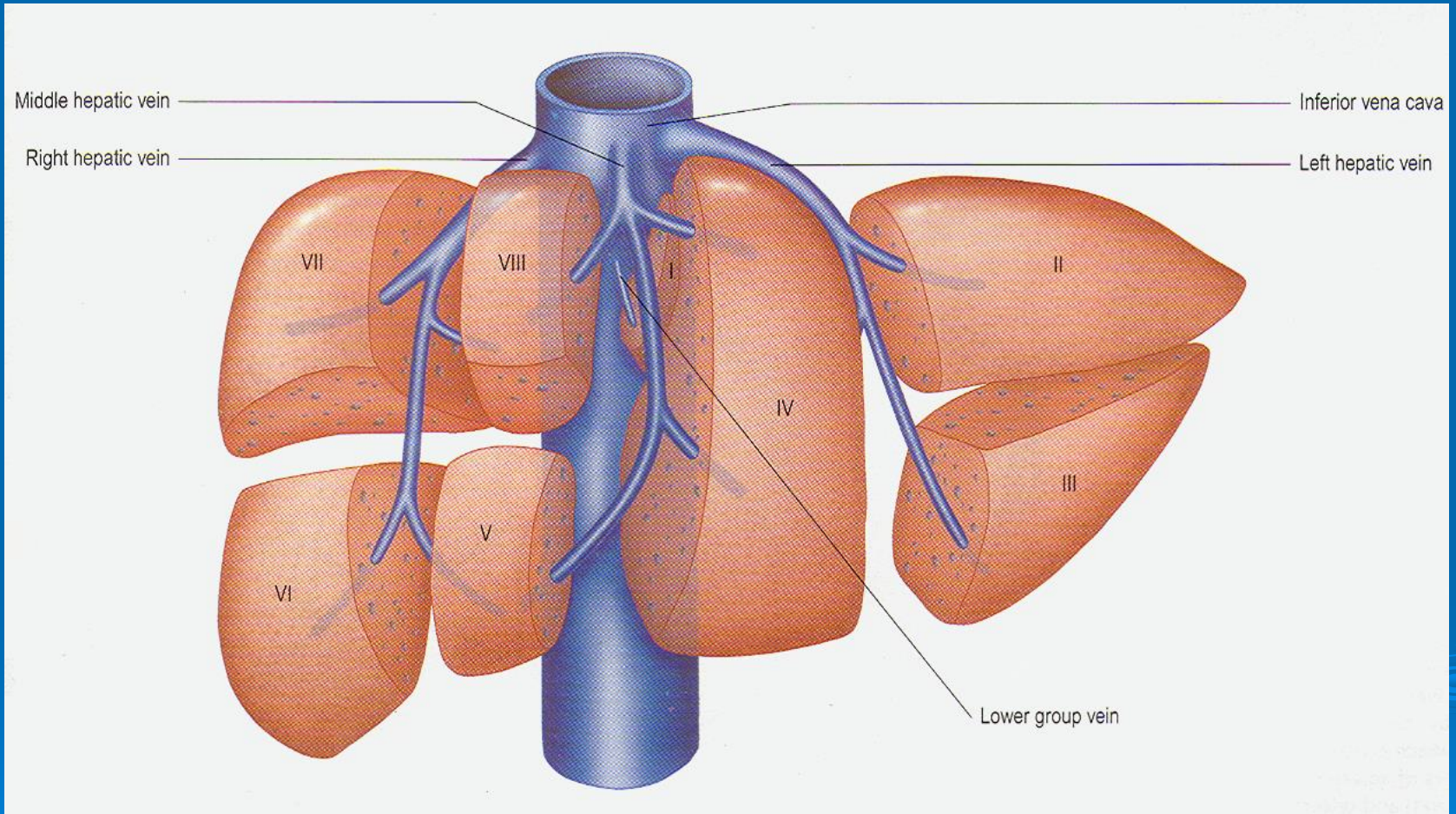
I	Lobus caudatus	} A. hepatica propria R. sinister
II	Segmentum laterale superius	
III	Segmentum laterale inferius	
IVa	Segmentum mediale superius	
IVb	Segmentum mediale inferius, Lobus quadratus	} A. hepatica propria R. dexter
V	Segmentum anterius inferius	
VI	Segmentum posterius inferius	
VII	Segmentum posterius superius	
VIII	Segmentum anterius superius	

CANTLIEHO ČÁRA (fossa vesicae biliaris – fossa
venae cavae inf.= vnitřní hranice mezi pravým a
levým lalokem)

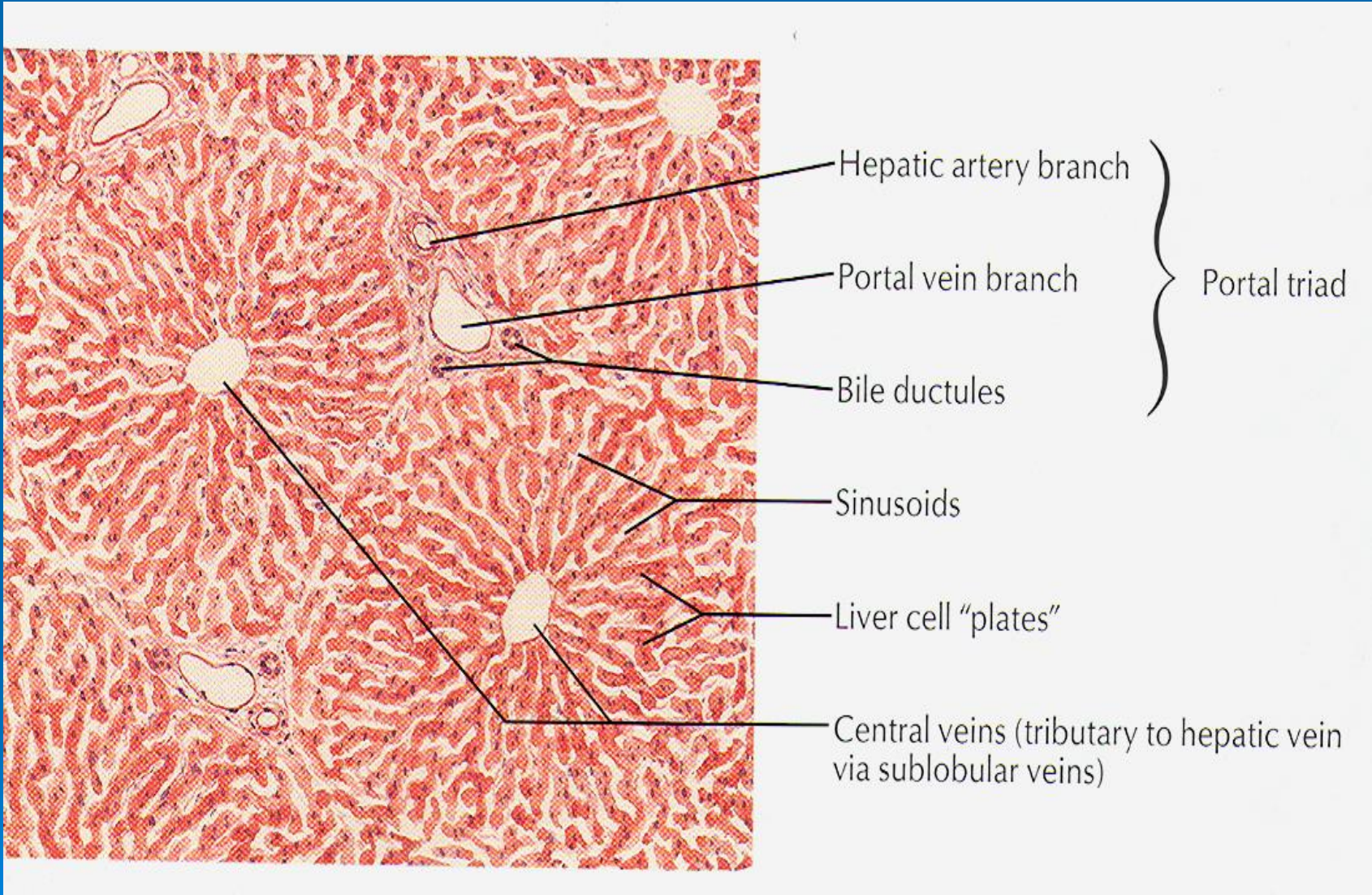

V. hepatica media – vnitřní hranice mezi lobus dx. a sin.

Lobulus hepatis (lobulus venae centralis)

Portobiliární prostor

Extrahep.

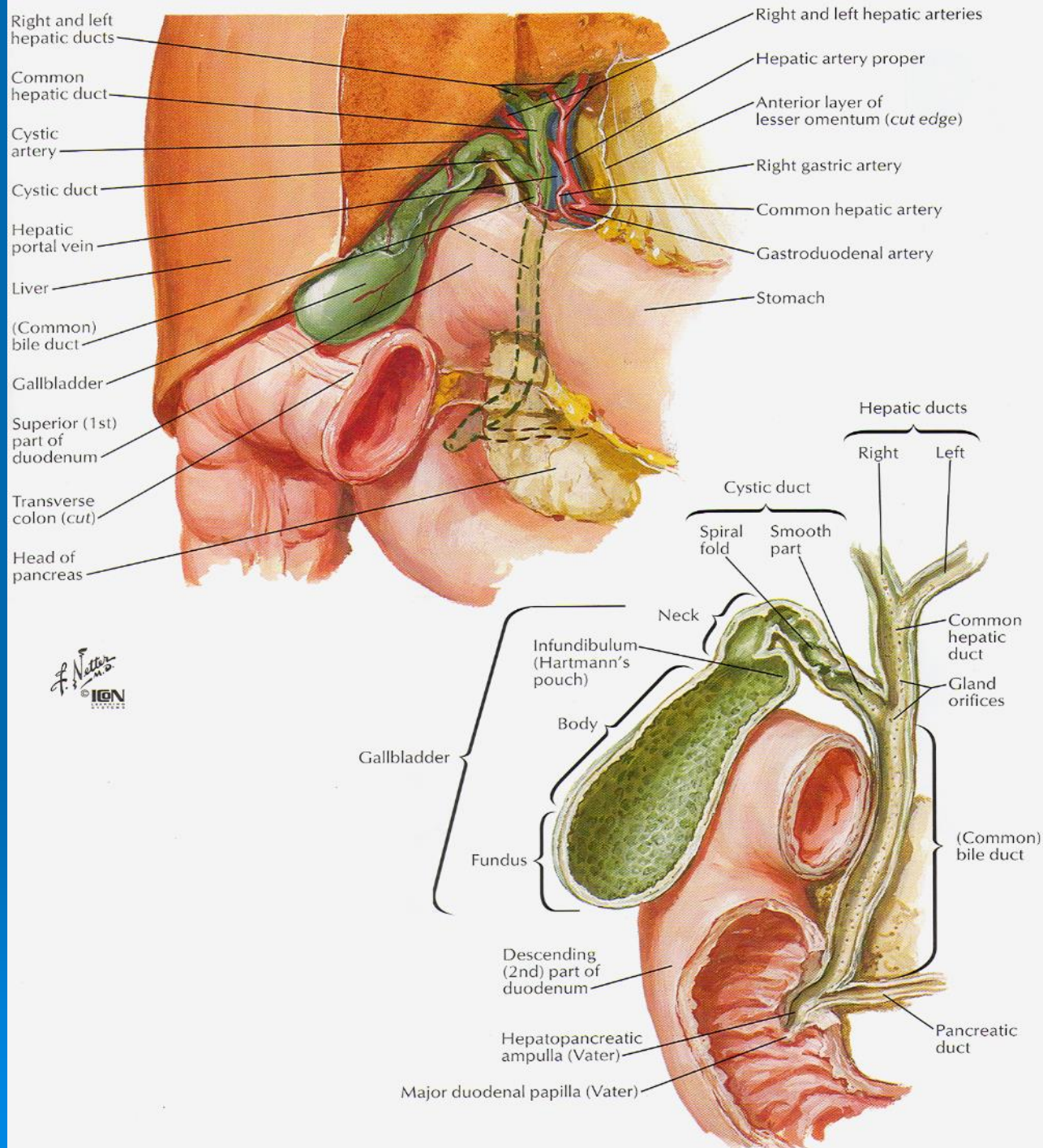
žlučové cesty

Ductus
hepaticus dx.,
sin., communis

Vesica biliaris

Ductus
cysticus

Ductus
choledochus (4
úseky)

Vesica biliaris

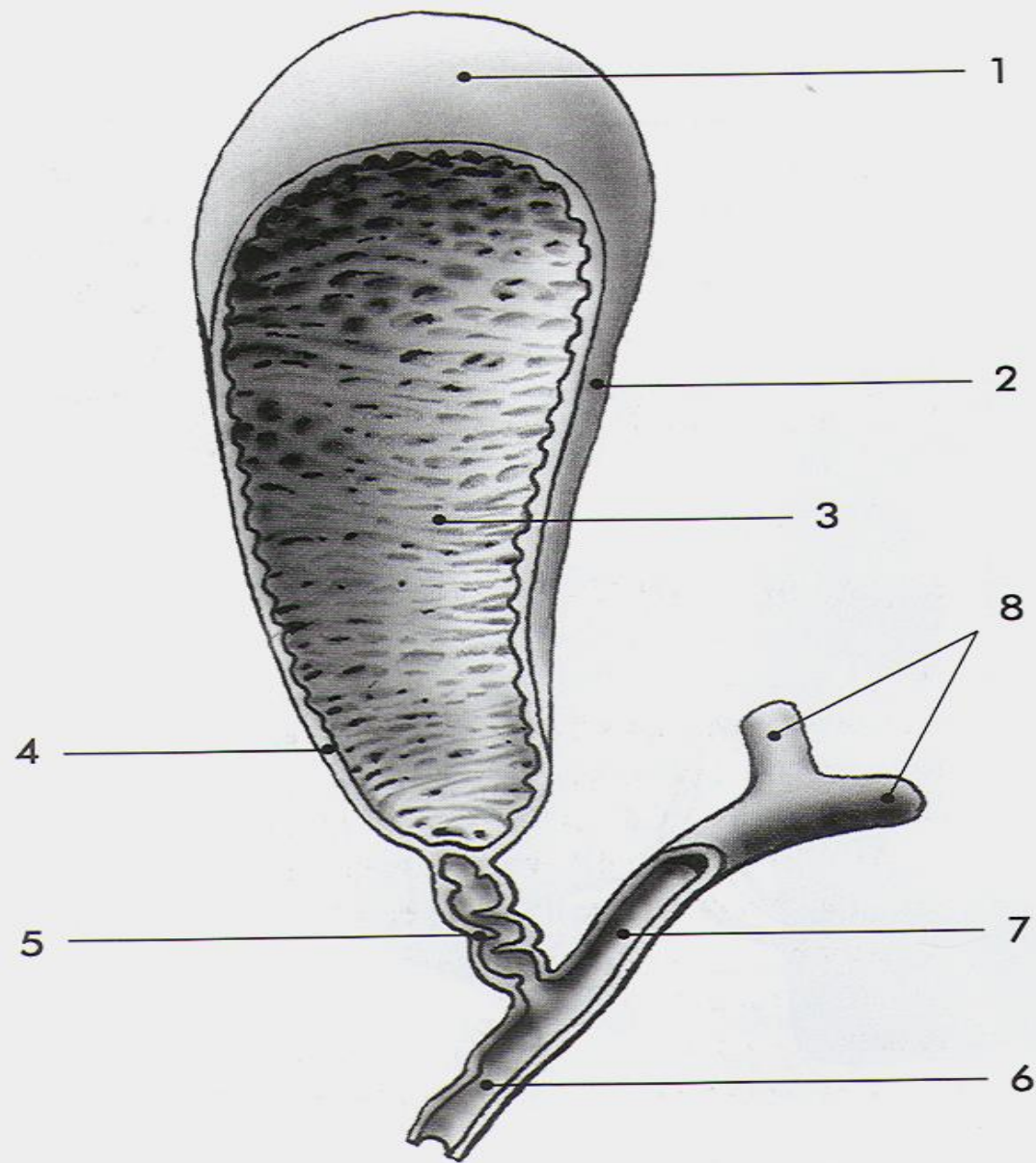
7 – 10 cm

50 ml

Ductus cysticus

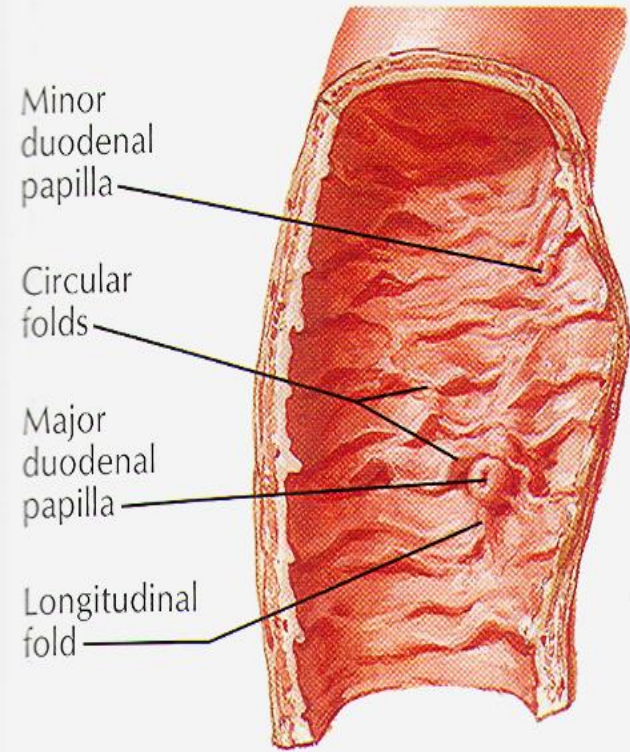
2 – 5 cm, 3 - 5 mm

Plica spiralis

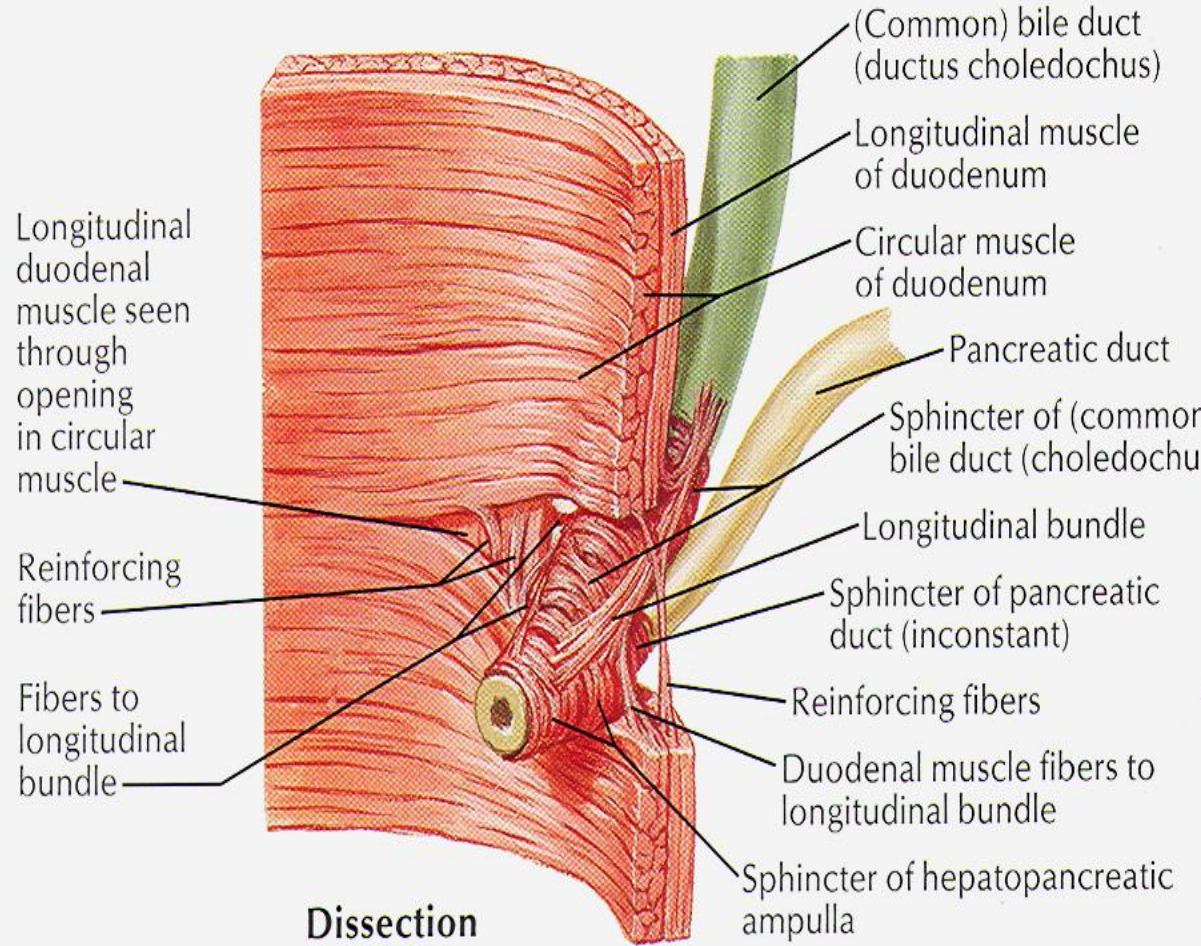

Obr. 5.33. Vesica biliaris a ductus cysticus. 1 – fundus, 2 – corpus, 3 – plicae mucosae, 4 – collum, 5 – ductus cysticus, 6 – ductus choledochus, 7 – ductus hepaticus communis, 8 – ductus hepaticus dx. et sin.

Ductus choledochus + ductus pancreaticus – ústí na papilla duodeni major (Vateri)

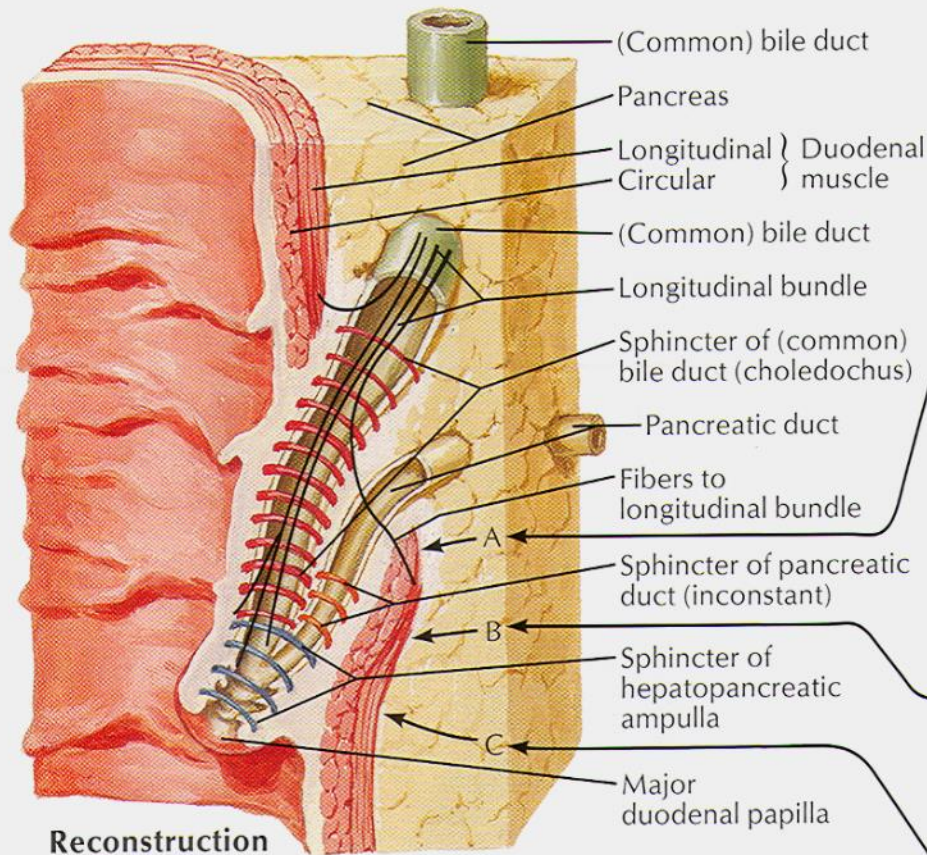

Interior of descending (2nd) part of duodenum

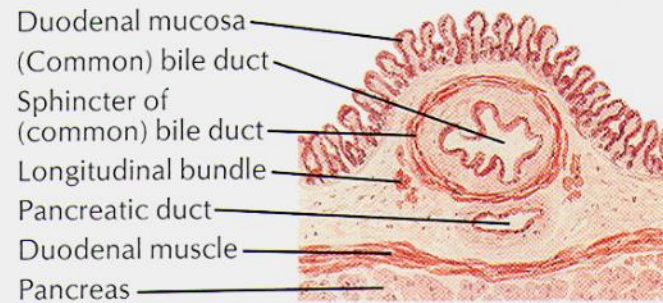

Dissection

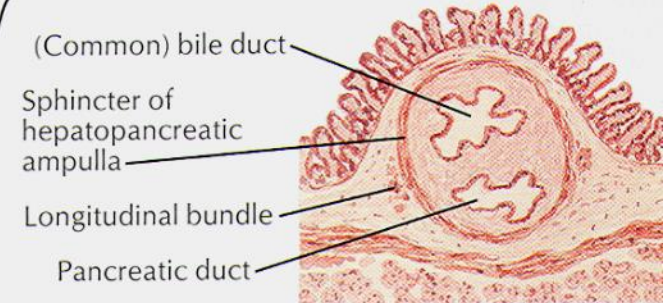

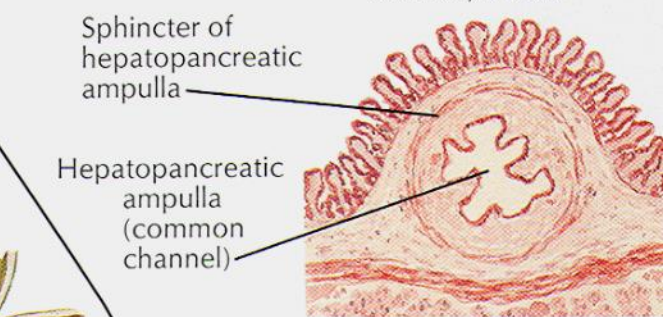
Reconstruction

Section, level A

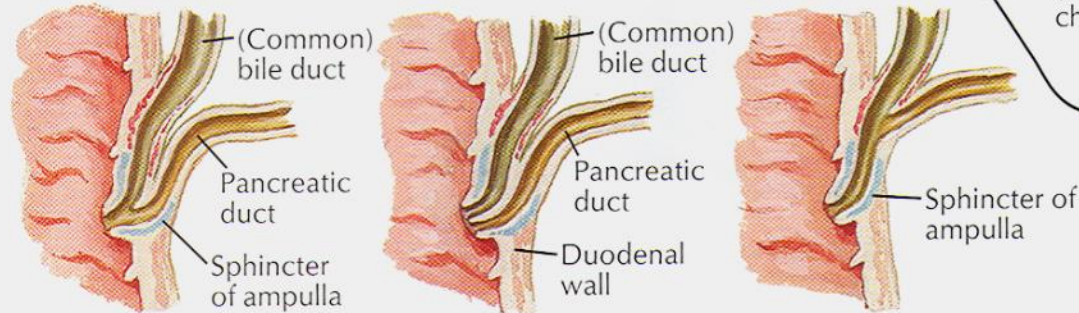

Section, level B

Section, level C

Variations in union of bile and pancreatic ducts

Short common channel

No common channel

Long common channel

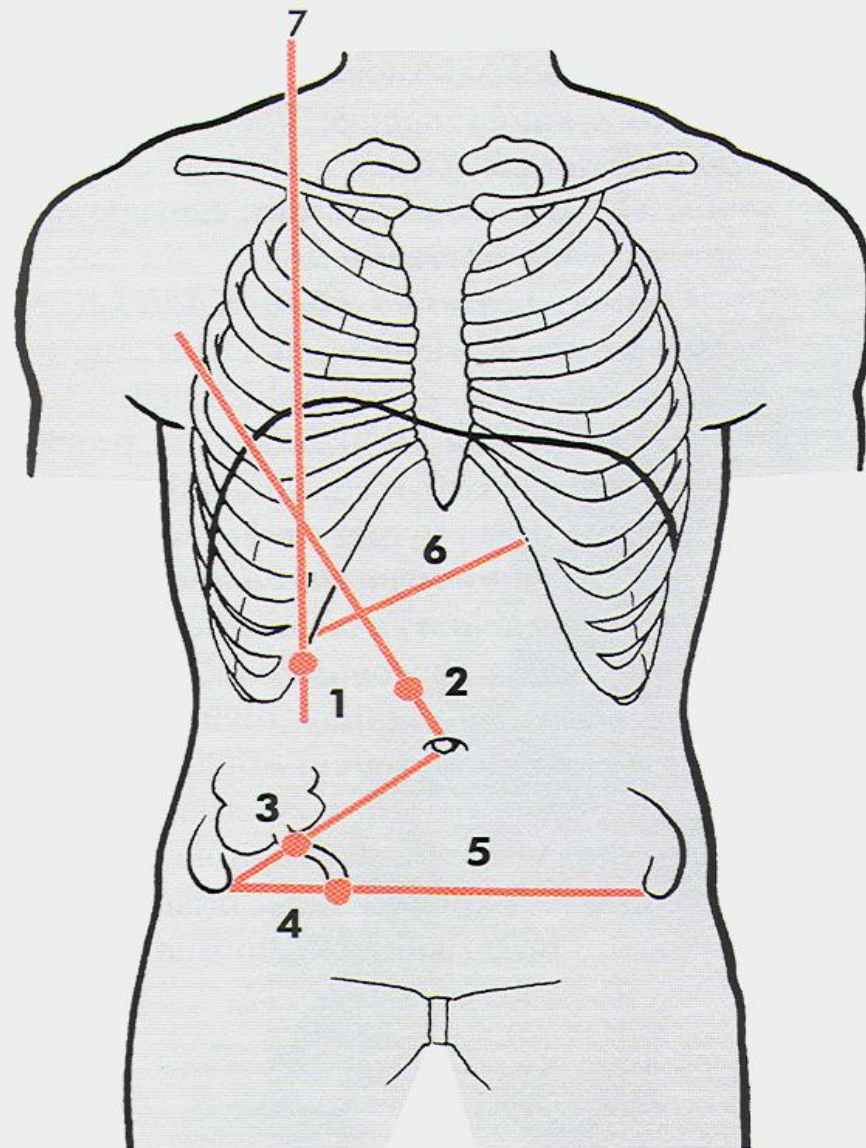
Ductus choledochus

- Délka 6 – 9 cm, šířka 8 – 9 mm, 4 části
- **Pars supraduodenalis** (v lig. hepatoduodenale spolu s a. hepatica propria a s vena portae)
- **Pars retroduodenalis** – za bulbus duodeni spolu s vena portae a s a. gastroduodenalis
- **Pars pancreatica** – ve žlábků mezi pars descendens duodeni a hlavou slinivky
- **Pars intramuralis** – prochází stěnou dvanáctníku (m. sphincter Oddi) a ústí na papilla duodeni major (Vateri), spolu s ductus pancreaticus

Desjardinsův bod =

projekce hlavy slinivky a papilla duodeni major (6 cm)

Murphyho bod = projekce žlučníku

Obr. 15.2.2. Projekce některých intraabdominálních orgánů na přední stěnu břišní. 1 – Murphyho bod, 2 – Desjardinsův pankreatický bod, 3 – McBurneyův bod, 4 – Lanzův bod, 5 – linea interspinalis, 6 – dolní okraj jater, 7 – mediklavikulární čára

Pancreas – sekundárně retroperitoneálně

Caput

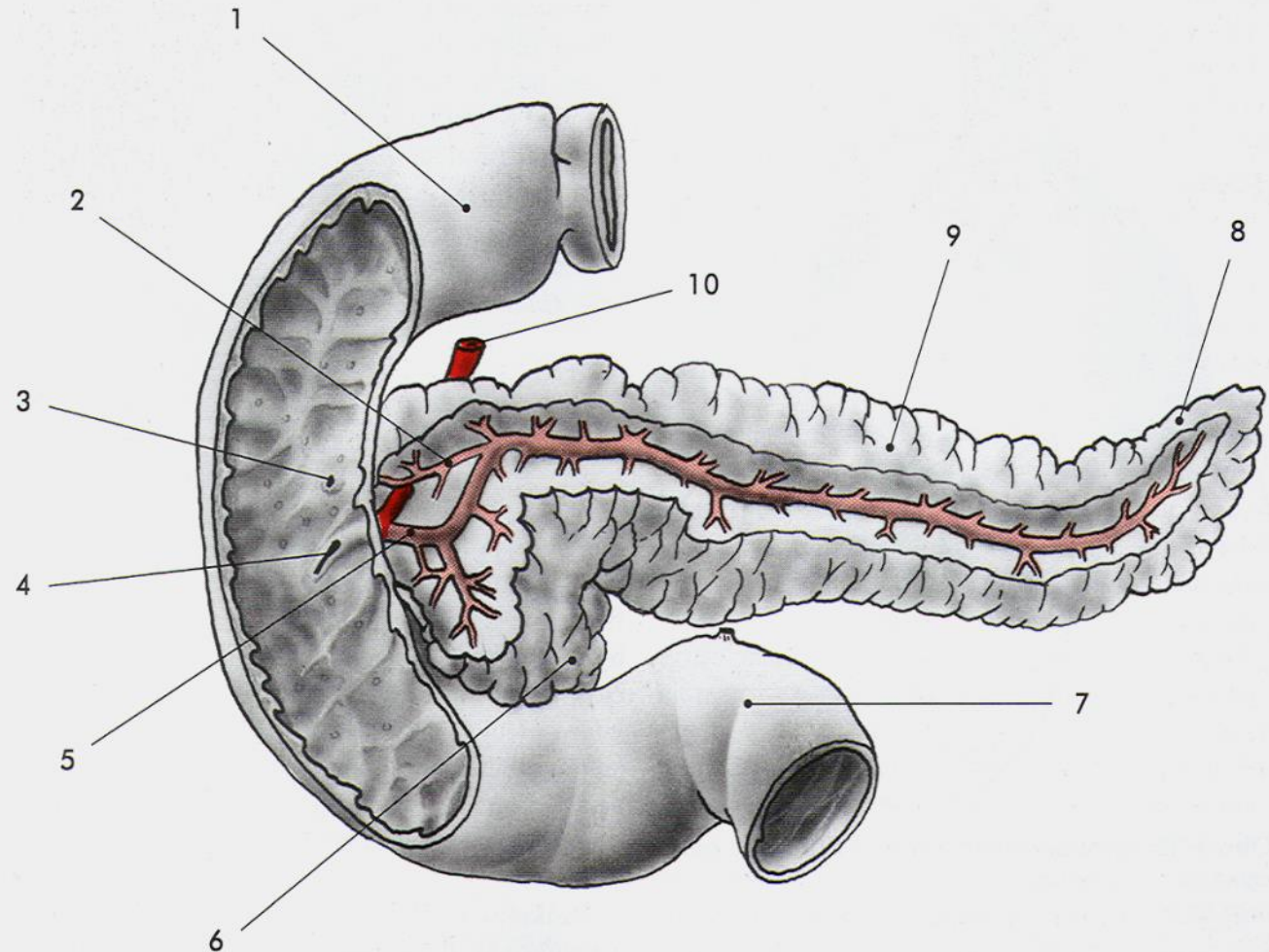
Collum

Corpus

Cauda

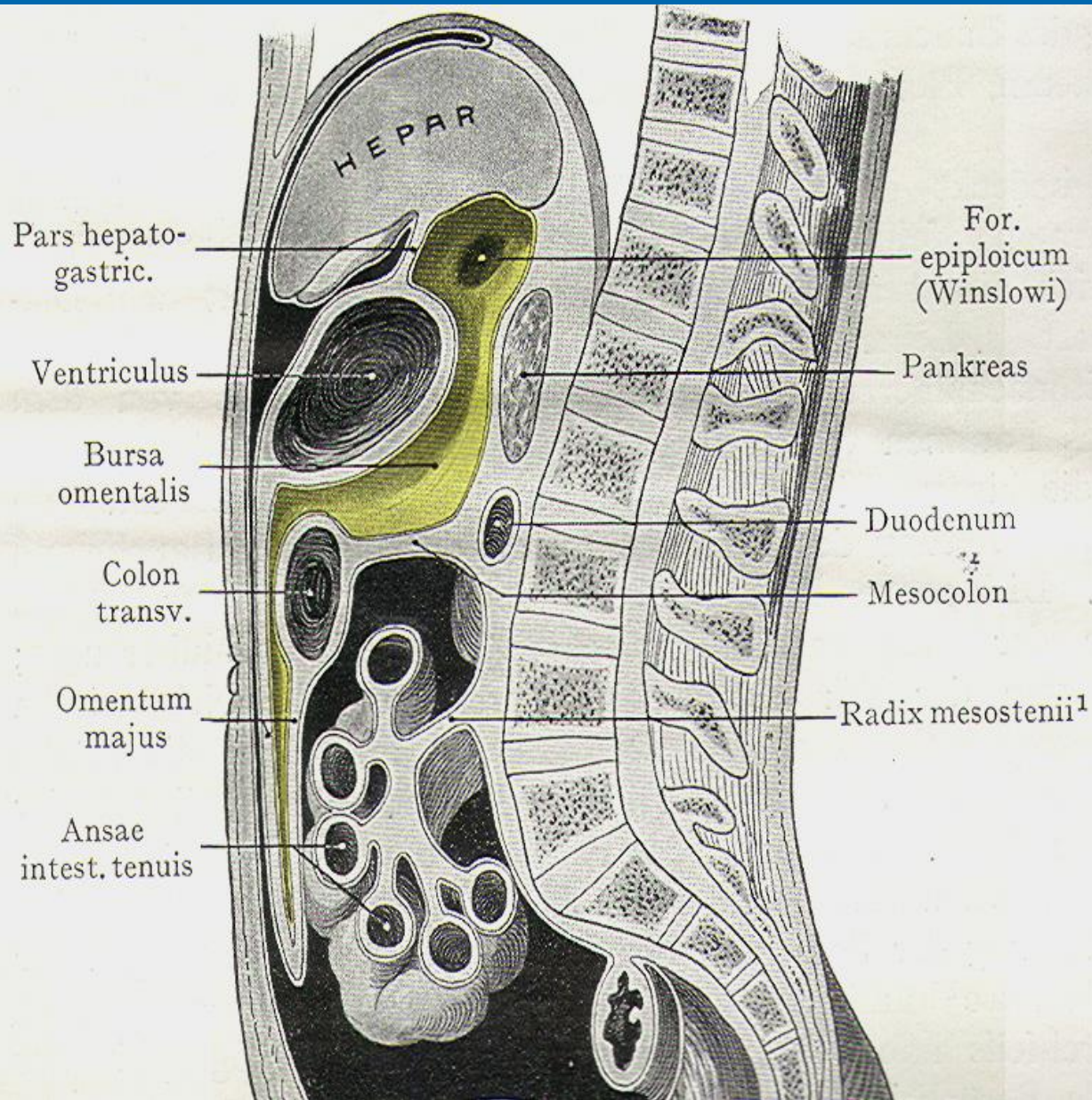
Processus

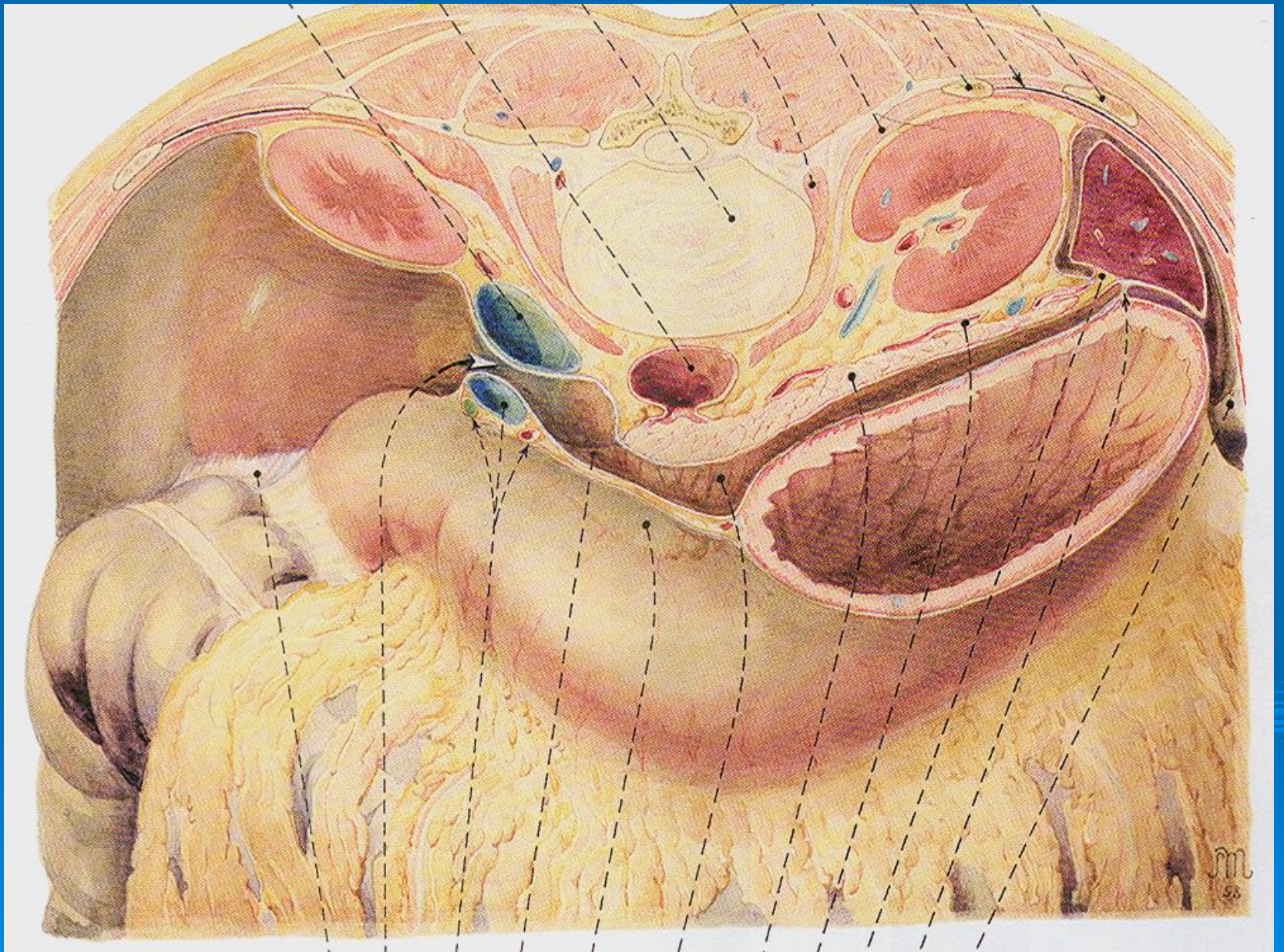
uncinatus

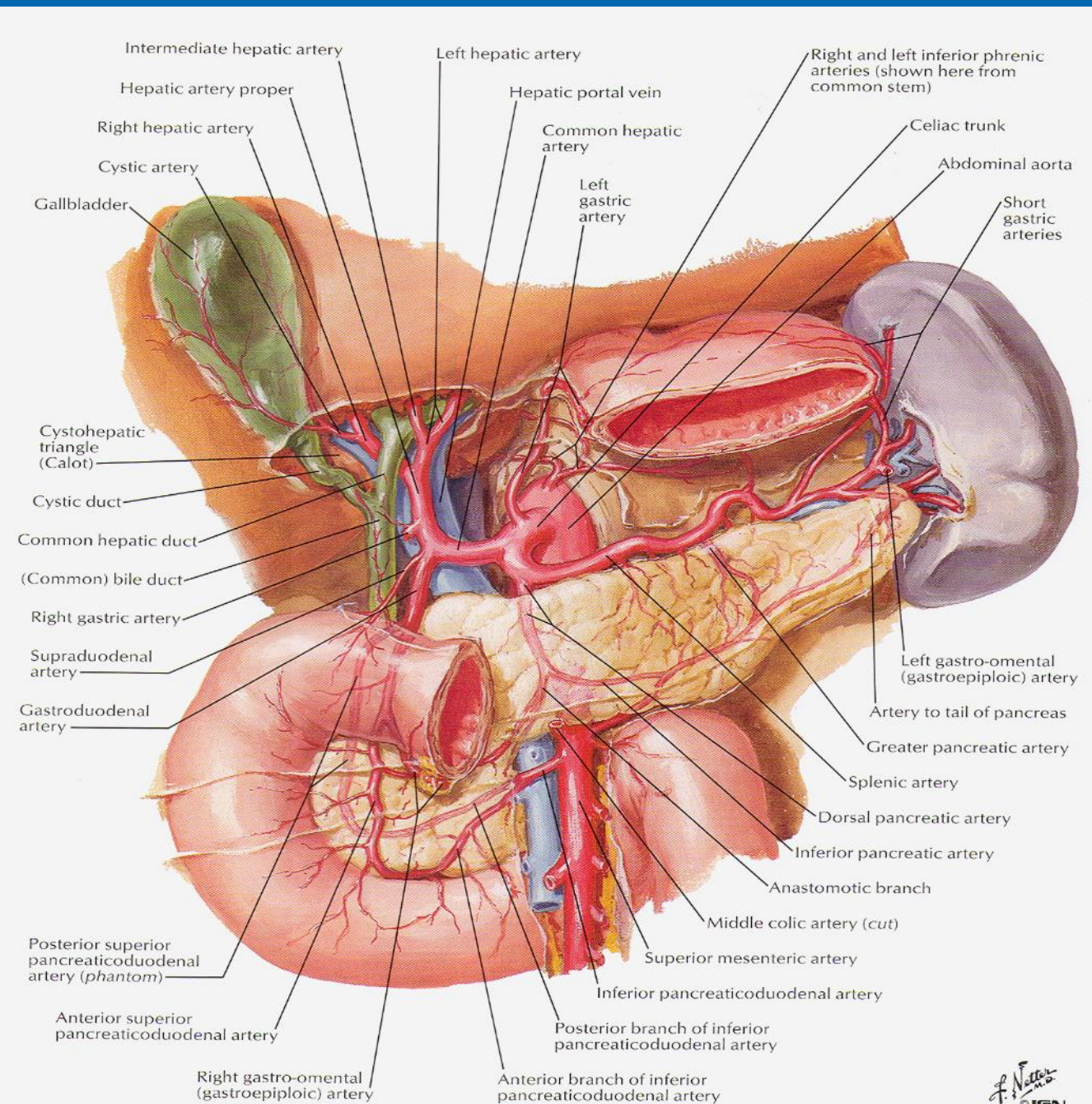
Obr. 5.36. Pankreas a duodenum. 1 – pars superior duodeni, 2 – ductus pancreaticus accessorius, 3 – papilla duodeni minor, 4 – papilla duodeni major, 5 – ductus pancreaticus, 6 – processus uncinatus, 7 – flexura duodenojejunalis, 8 – cauda pancreatis, 9 – corpus pancreatis, 10 – ductus choledochus

Pancreas a bursa omentalis

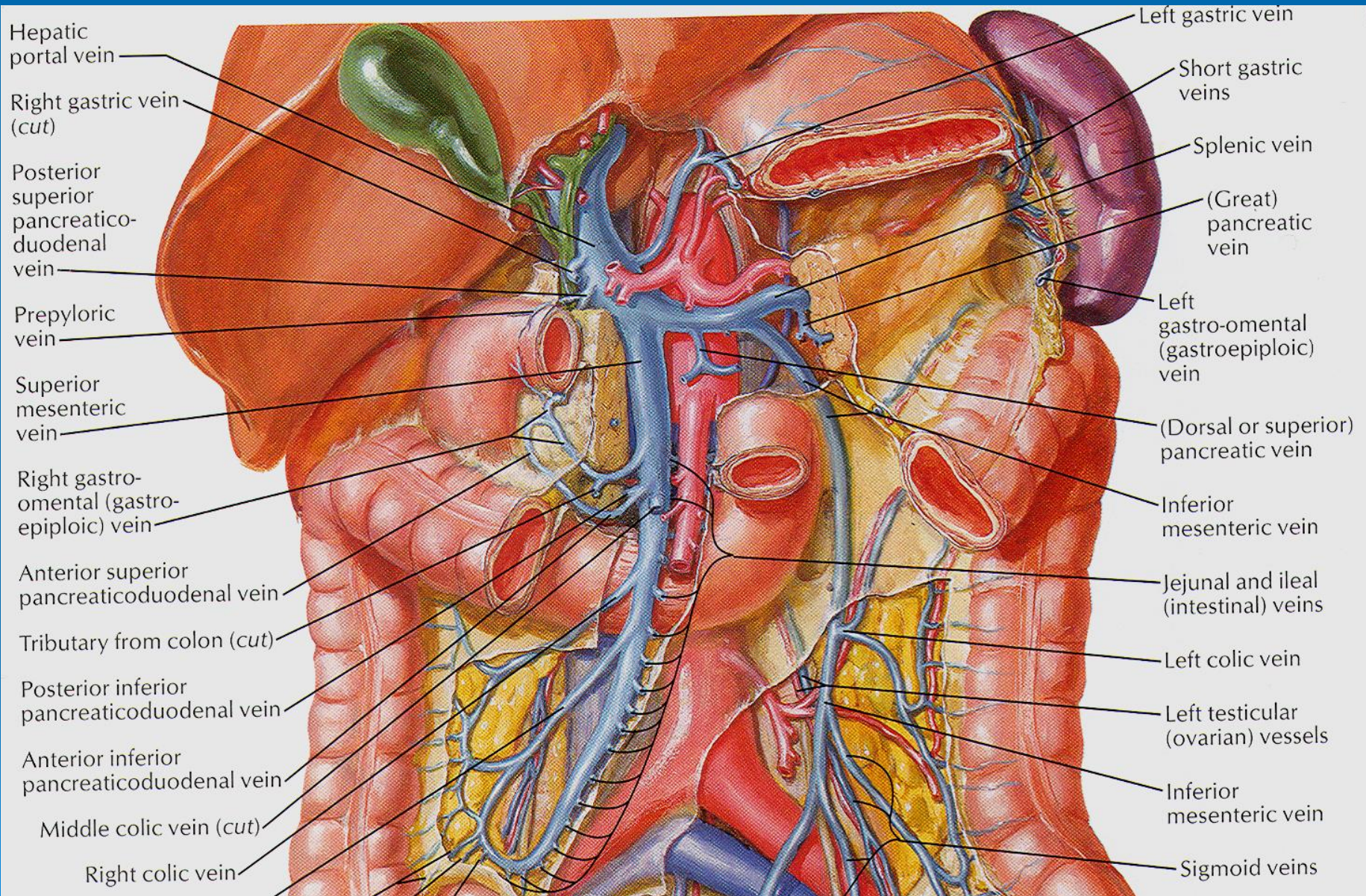

Pancreas – vztah k a. splenica a k vasa mesenterica superior

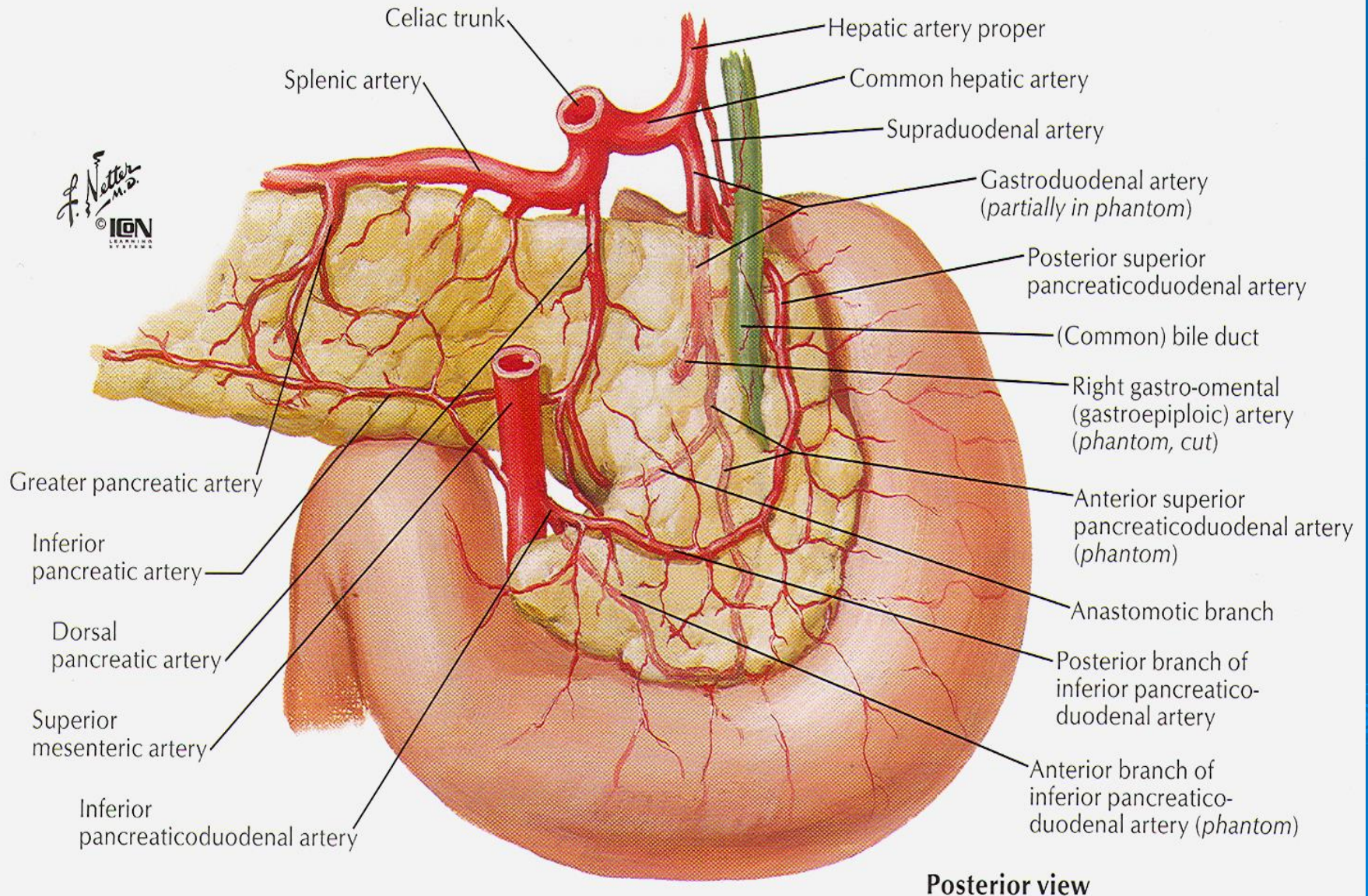
Vznik vena portae

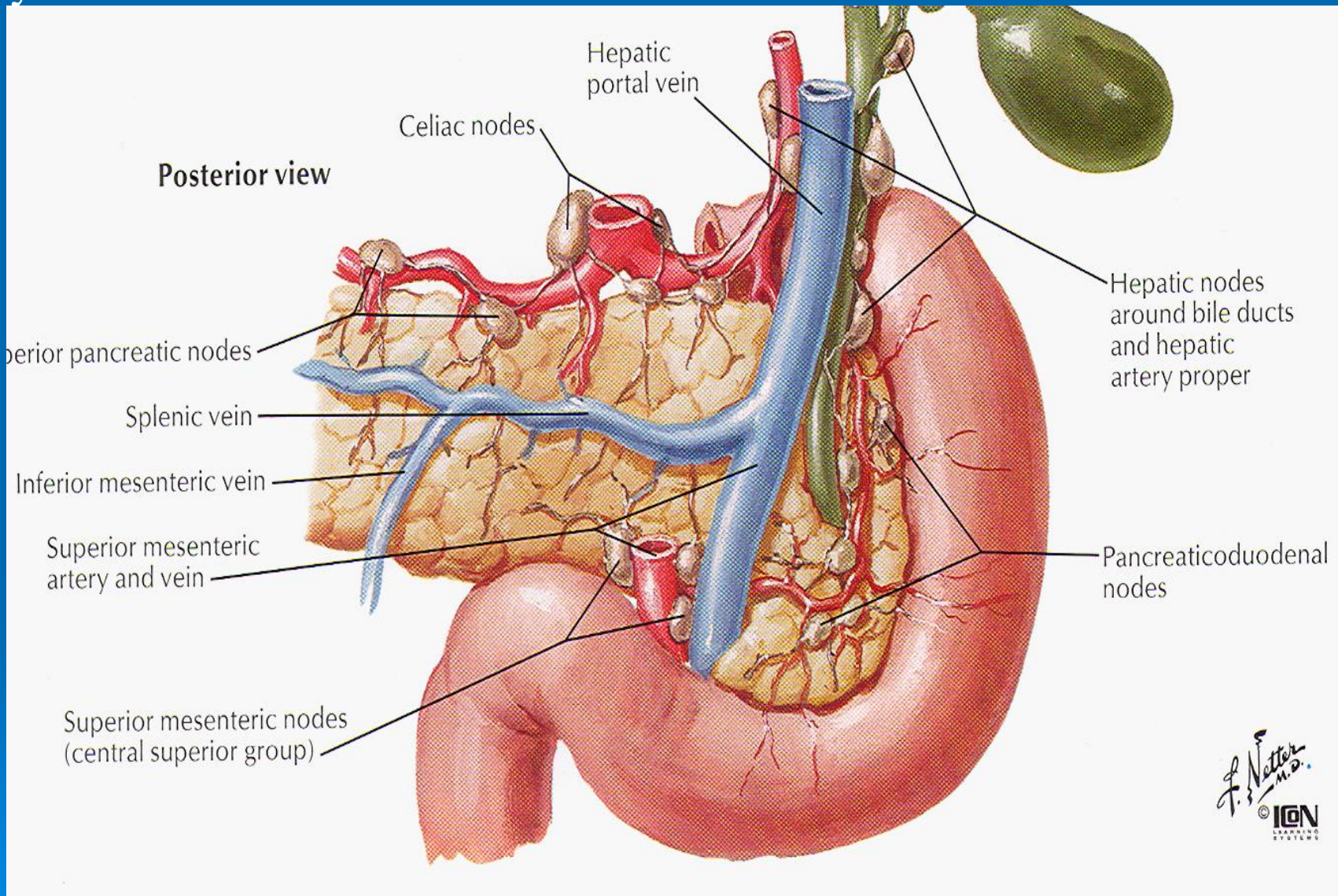
Pancreas a vztah k vena lienalis a k vena mesenterica inferior

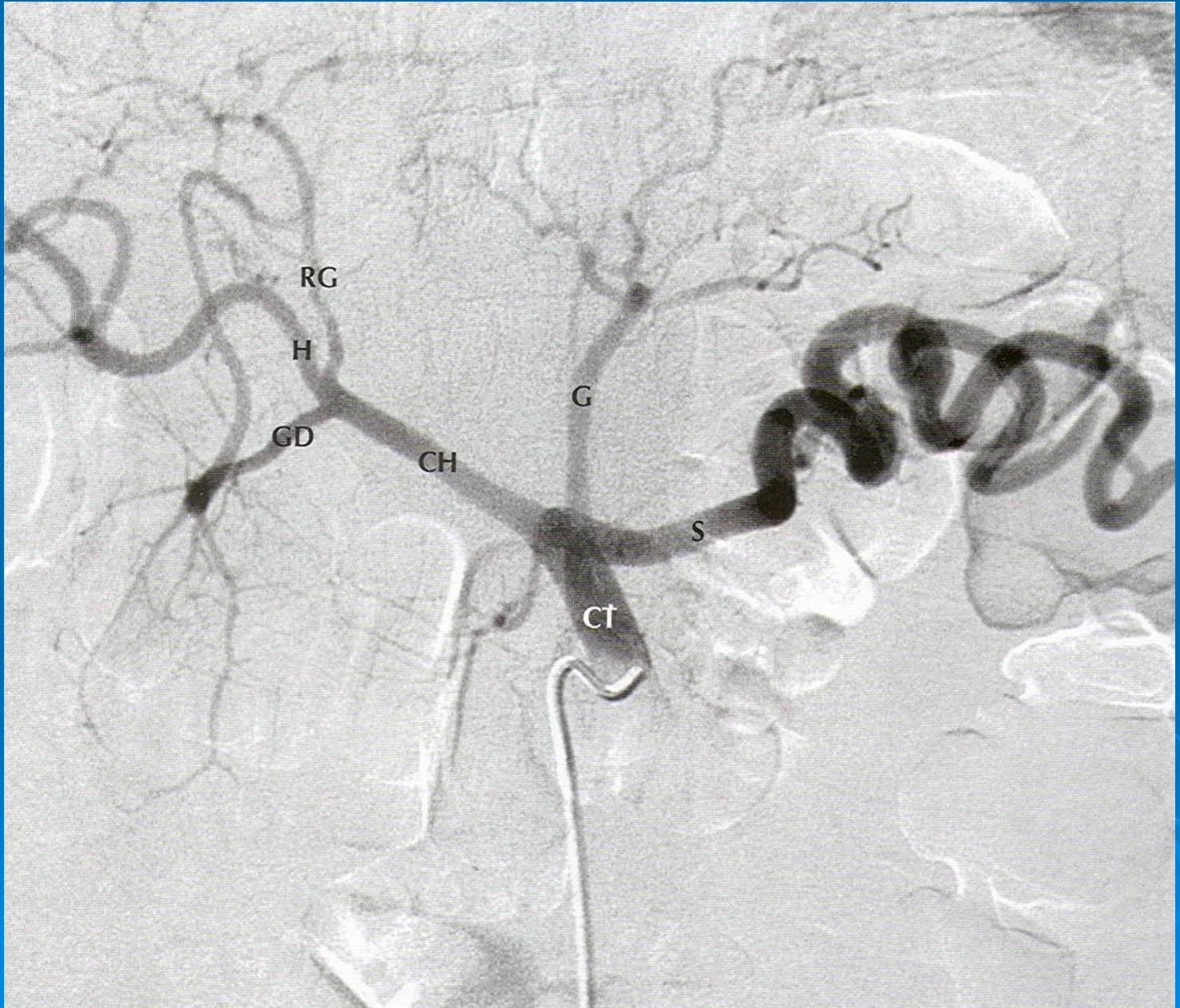
Topografie zadní plochy slinivky

Vznik vena portae – zadní plocha slinivky

Selektivní arteriografie truncus coeliacus

Vývody slinivky

Ductus pancreaticus
(Wirsungi)

Ductus pancreaticus
accessorius
(Santorini)

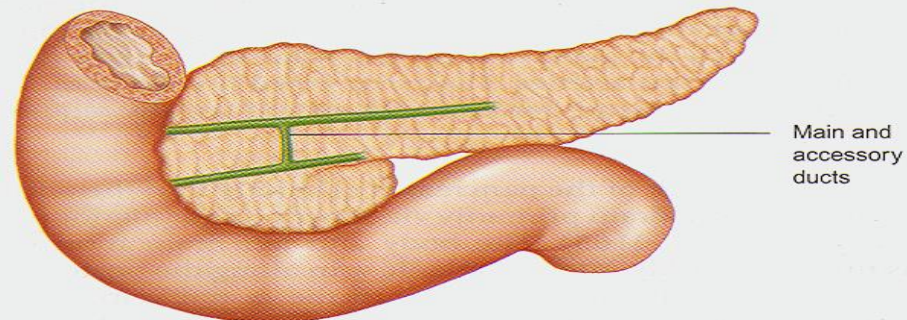
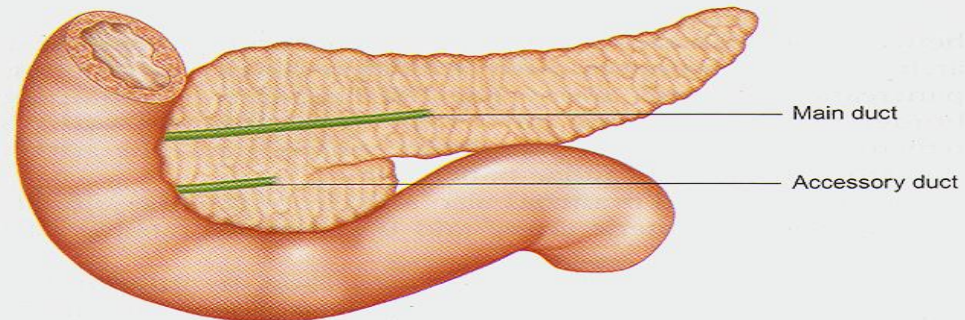
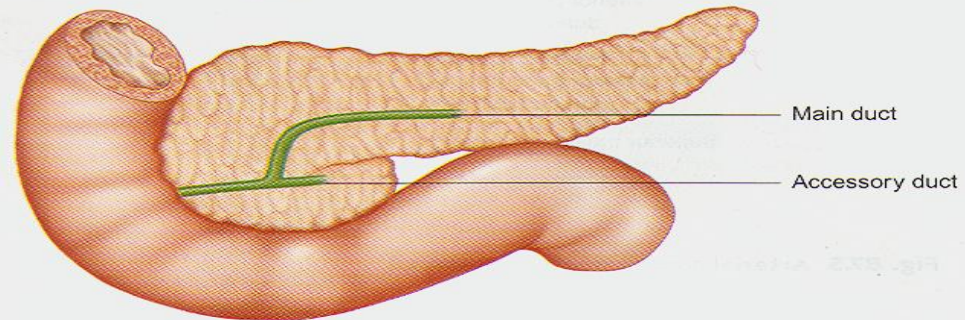
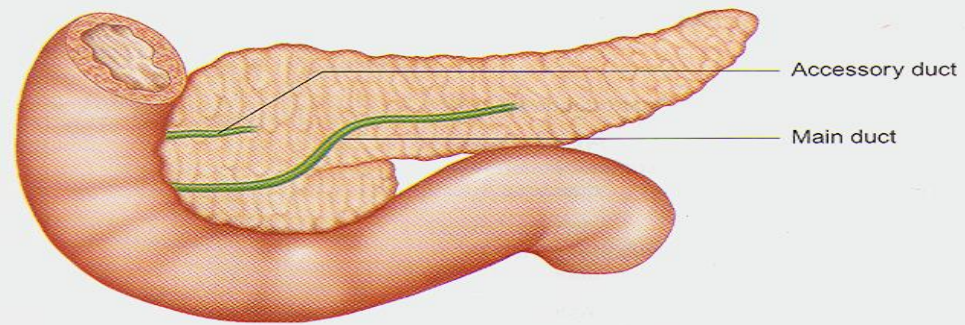

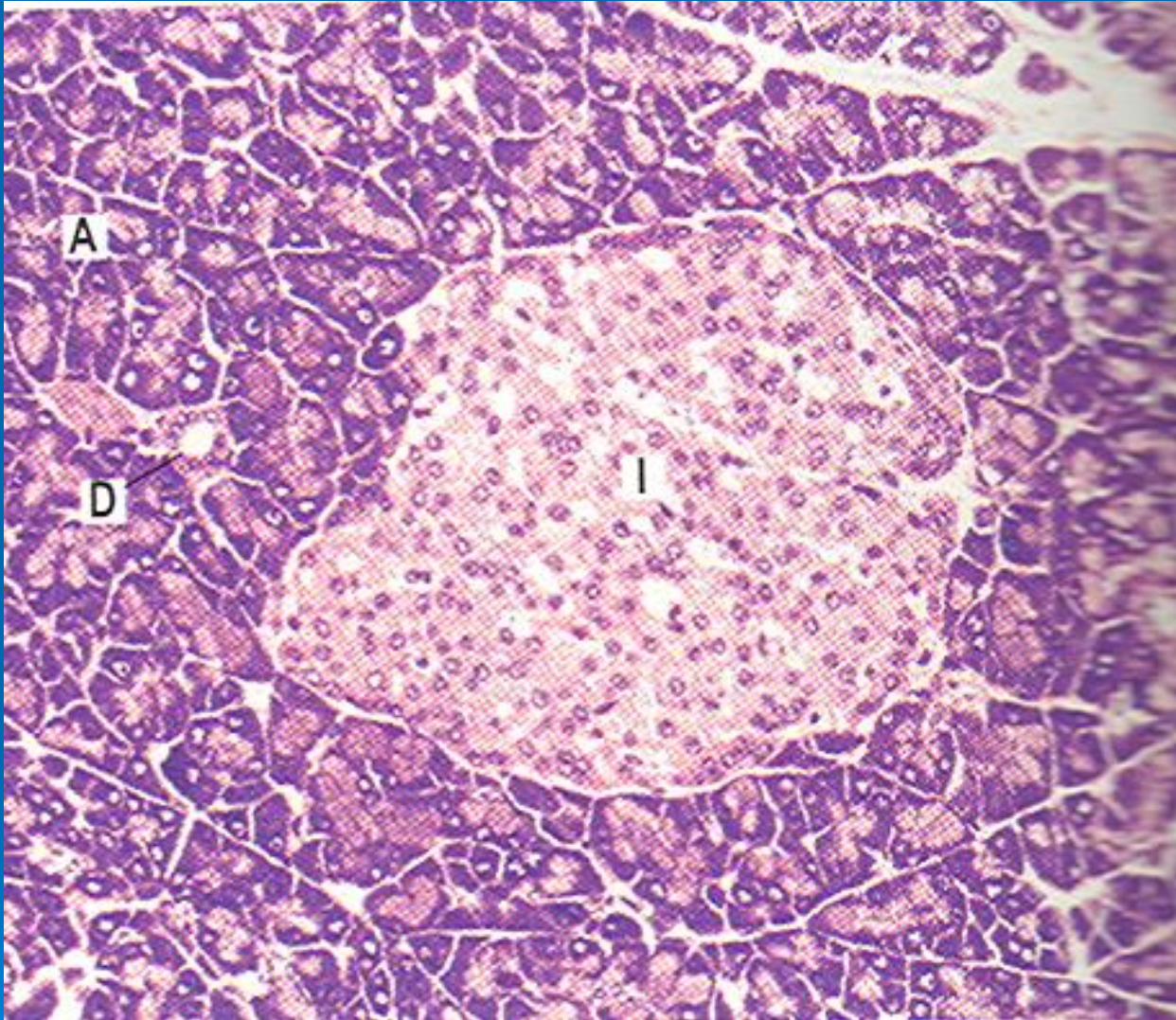
Fig. 87.4 Variations in the ductal anatomy of the pancreas.

Slinivka - funkce

- Exokrinní část – serózní tuboacinózní žláza, tvoří succus pancreaticus
- Endokrinní část (1,5 % objemu celého orgánu) slinivkové (Langerhansovy) ostrůvky tvoří pankreatické hormony

Slinivkový (Langerhansův) ostrůvek – endokrinní složka slinivky

0.1 – 0.5
mm
1 – 2
miliony,
cauda
pancreatis

CAVITAS PERITONEALIS

Anatomický ústav 2.LF

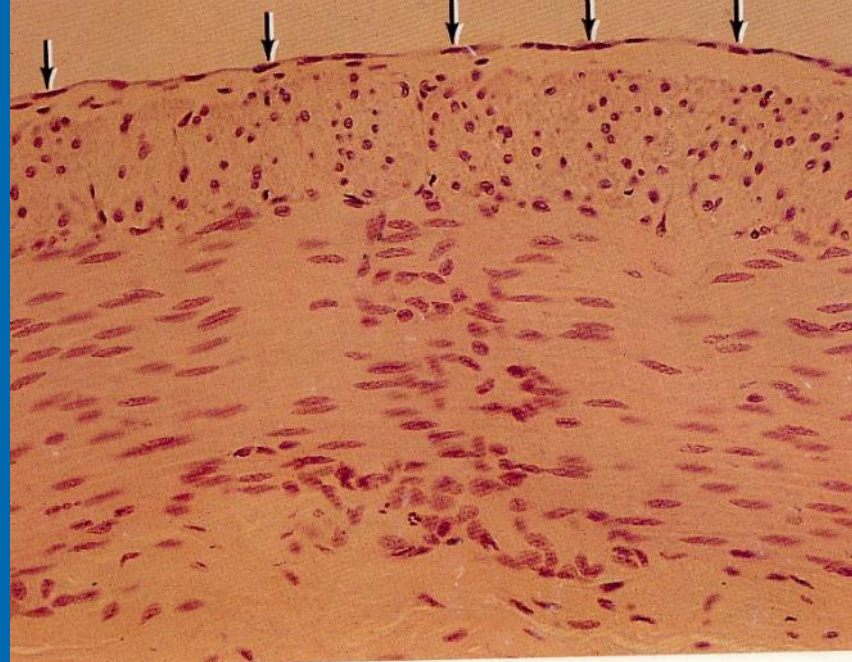

PERITONEUM I.

- Serózní membrána (pleura, perikard)
- až 2 m²
- **Peritoneum parietale** – pokrývá bránici, přední a zadní břišní stěnu, pánevní dno.
- **Peritoneum viscerale** – pokrývá orgány
- **Peritoneální duplikatury** (závěsy) – mesenterium (radix), omentum minus, omentum majus, mesocolon transversum (úpon), mesosigmoideum, lig. gastrosplenicum, lig. phrenicosplenicum,

Jejunum - seóza

re 1-1

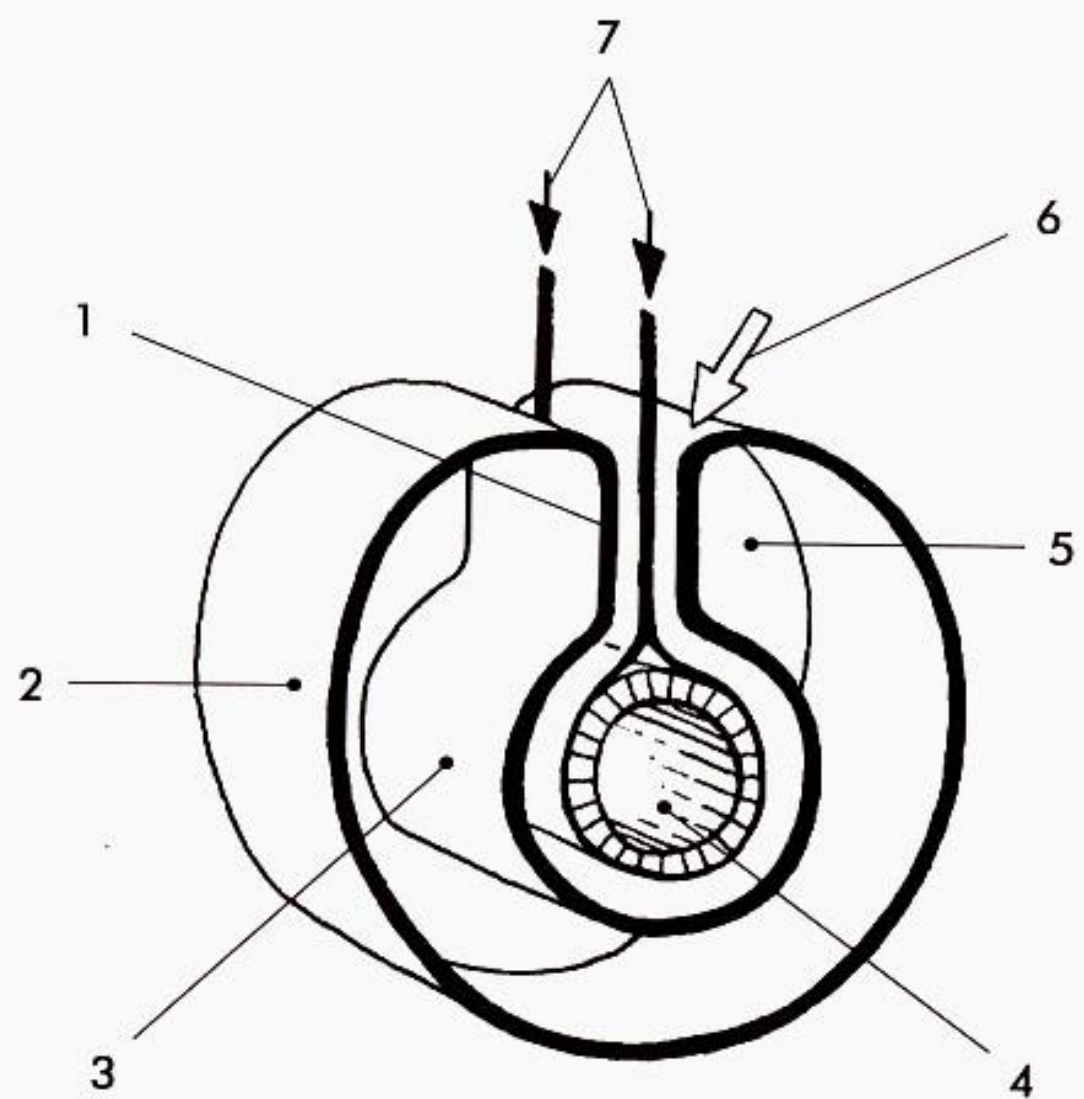
Vlastnosti serózních membrán

- Produkce serózní tekutiny
- Resorpce tekutin (fyziol. roztok, antibiotika)
- Resorpce bakteriálních toxinů při zánětech (peritonitis !!)
- Bohatá senzitivní inervace (parietální peritoneum bolí !!!)

Vztah orgánů GIT k pobřišnici

- **Intraperitoneální orgány**– játra, žaludek, jejunum, ileum, colon transversum, colon sigmoideum, horní část konečníku
- **Retroperitoneální orgány (primárně)** – ledviny, nadledviny, močovod, aorta, v. cava inferior
- **Sekundárně retroperitoneální orgány** – duodenum, pancreas, colon ascendens, colon descendens.

Intraperitoneální orgán

Obr. 5.38. Schéma vztahu peritonea k intraperitoneálním orgánům. 1 – mezenterium, 2 – parietální list peritonea, 3 – viscerální list peritonea, 4 – trávicí trubice, 5 – cavitas peritonealis, 6 – radix mesenterii, 7 – aa. et vv. mesentericae

Intraperitoneální a retroperitoneální orgány

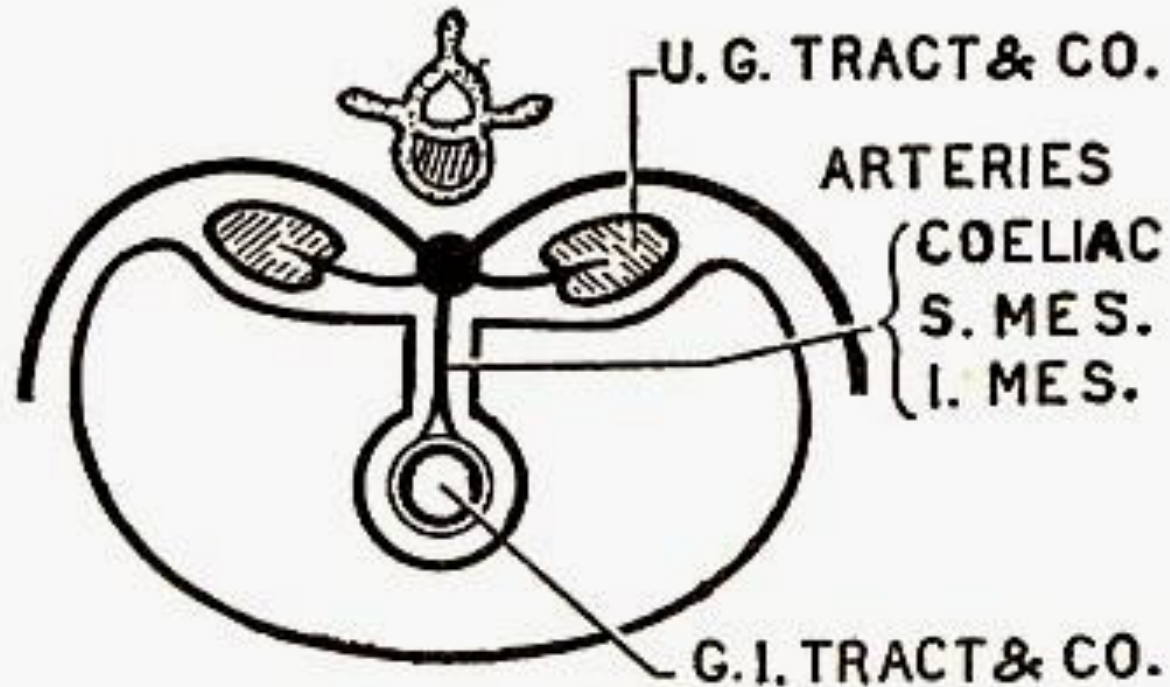
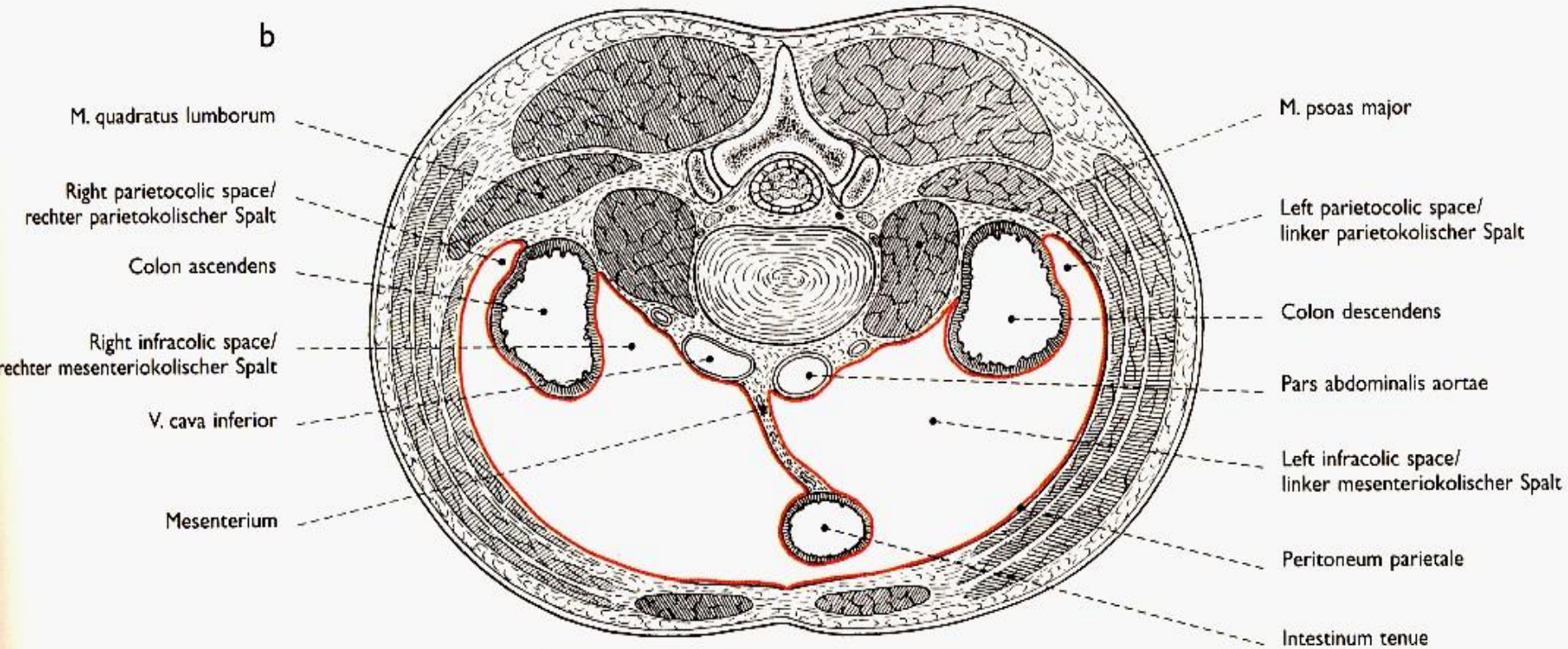

FIG. 263. Transverse section of the abdomen of an embryo (schematic).

Sekundárně retroperitoneální orgány – colon ascendens, colon descendens, duodenum, pancreas

Mesenterium – definice, obsah

Mesenterium –

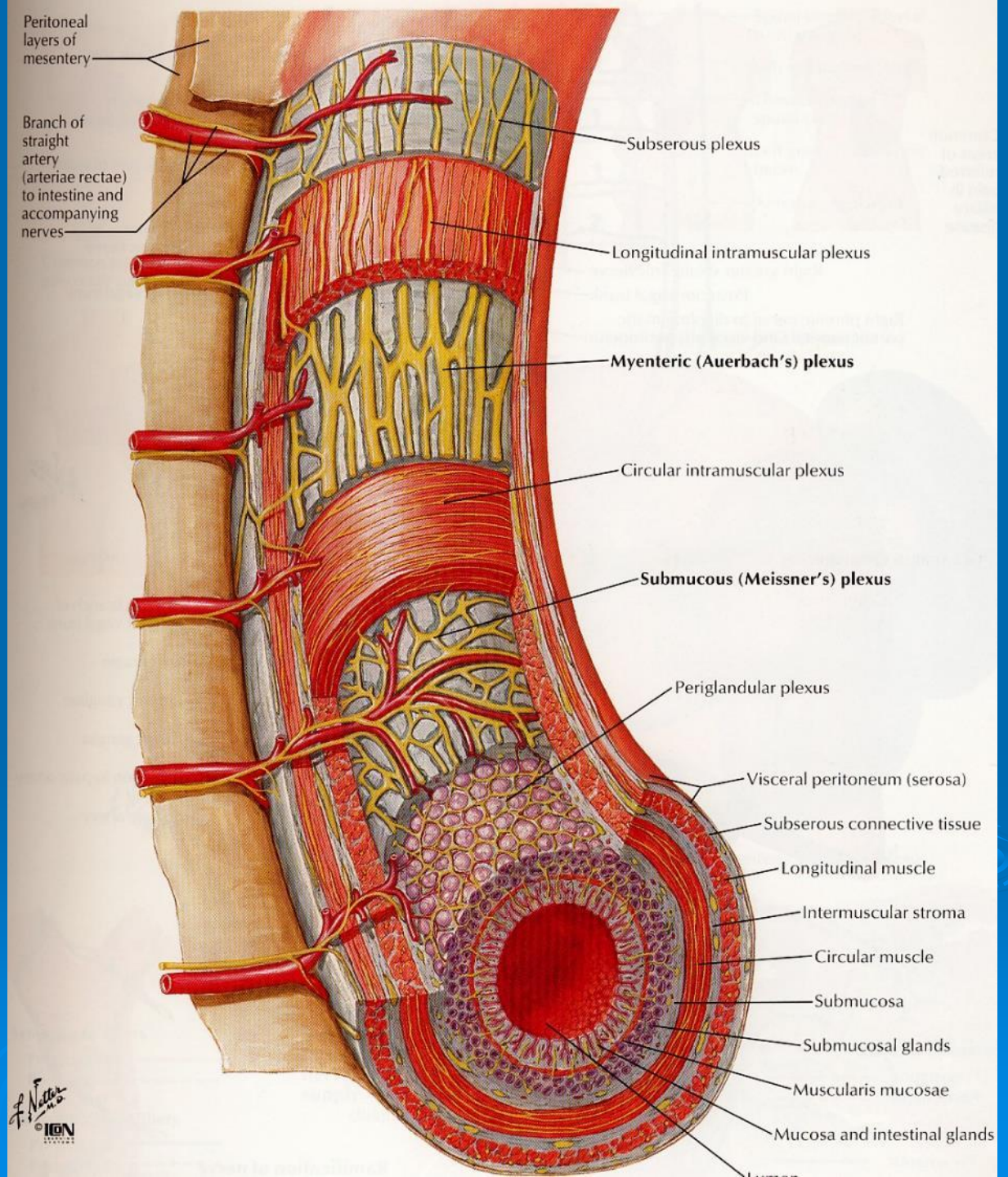
obsah

Tukové vazivo

Tepny a žíly

Mízní uzliny a cévy

Periarteriální
autonomní pleteně

PERITONEUM II.

- **Recessus peritonei :**
- Bursa omentalis
- Recessus duodenales
- Recessus ileocaecales
- Recessus retrocaecalis
- Recessus intersigmoideus
- Sulci paracolici

Členění peritoneální dutiny

- **Pars supramesocolica** – bursa omentalis, recessus subphrenici et subhepatici
- **Pars inframesocolica** - pravé srůstové pole, levé srůstové pole, pravý a levý parakolický prostor, prohlubně a jámy pánve

Pars supramesocolica

–
Recessus subphrenicus
dx.+sin.

Recessus subhepaticus
dx.+sin.

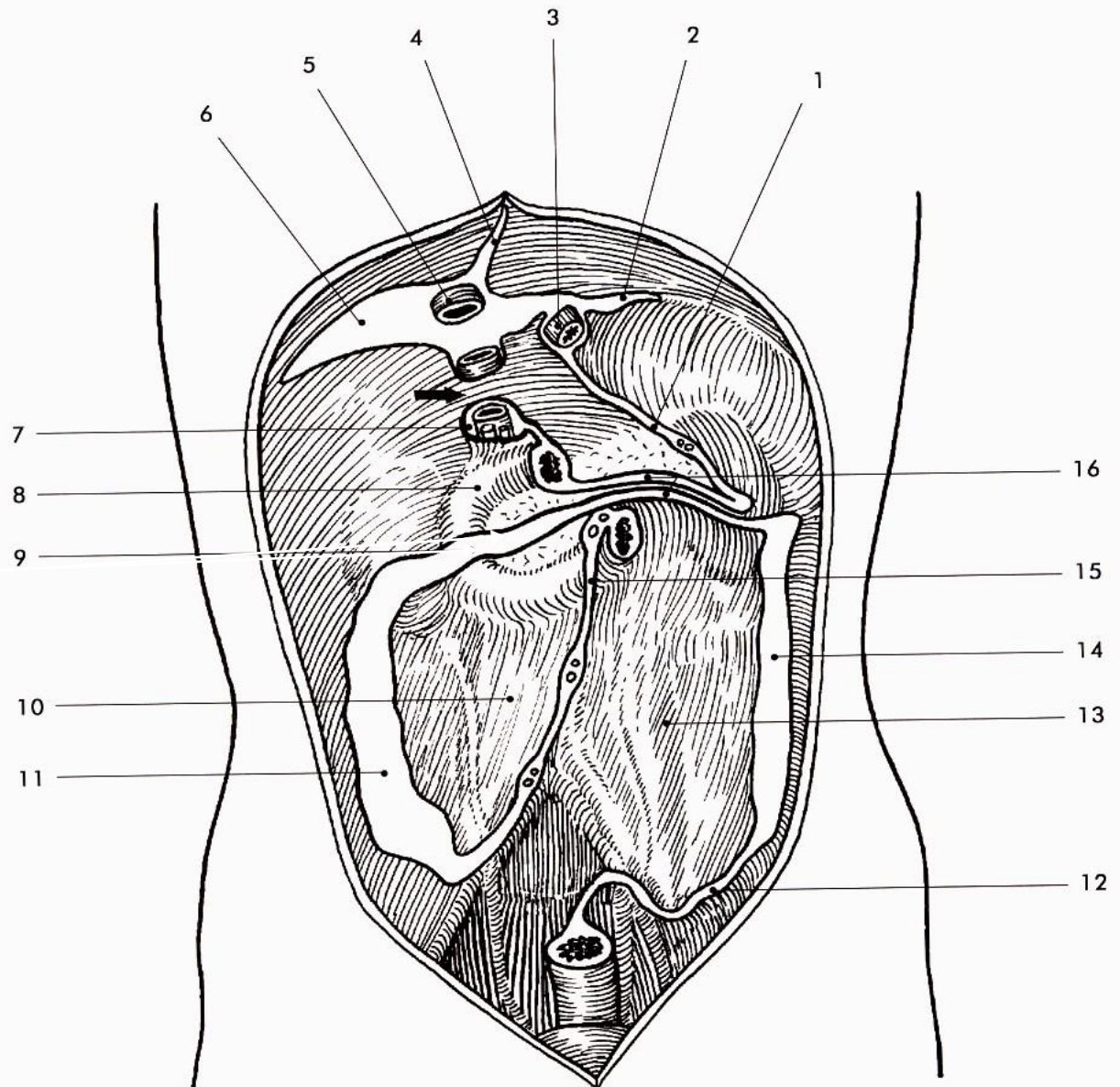
Bursa omentalis

Úpon mesocolon
transversum

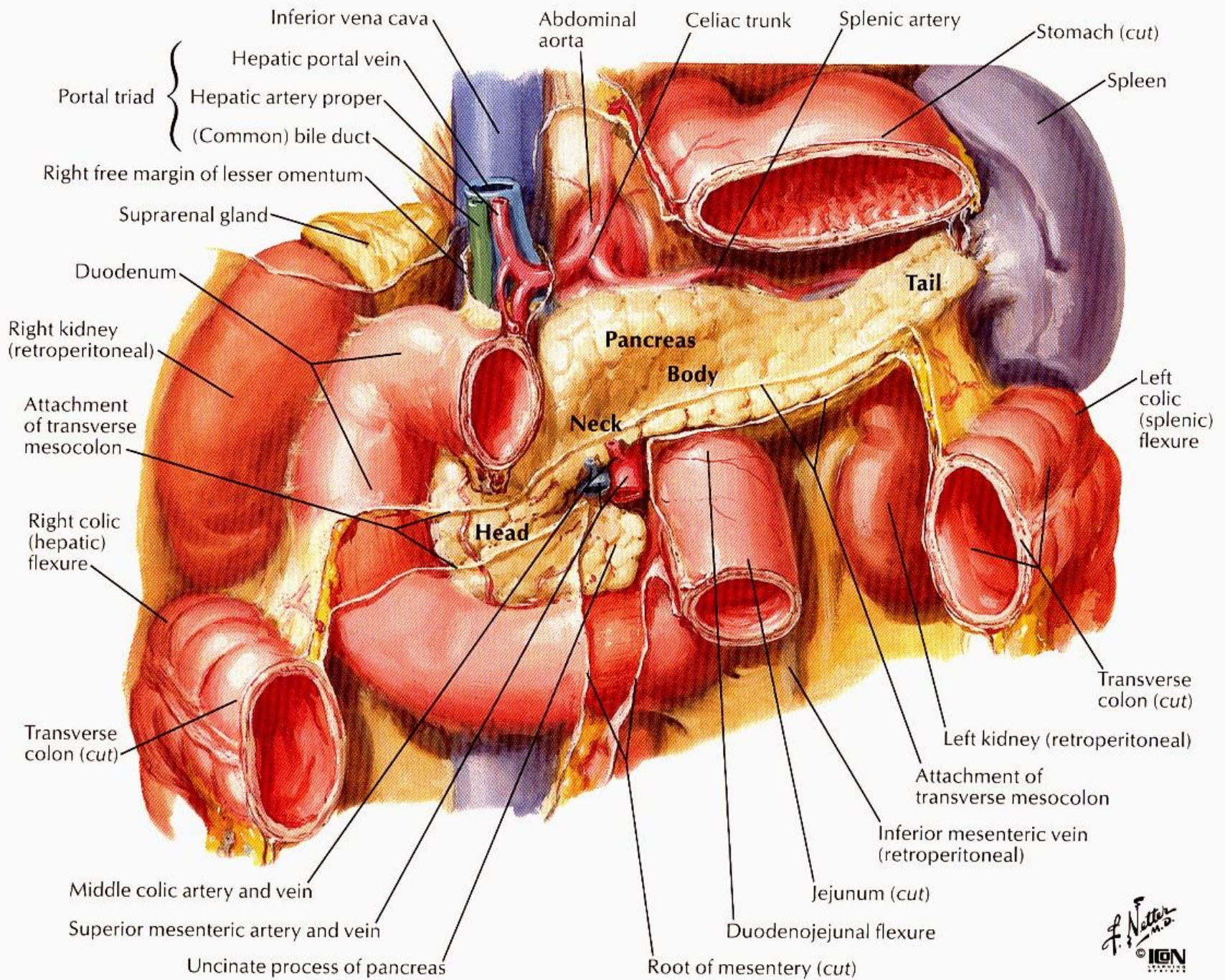
Pars inframesocolica –

Pravé a levé srůstové
pole

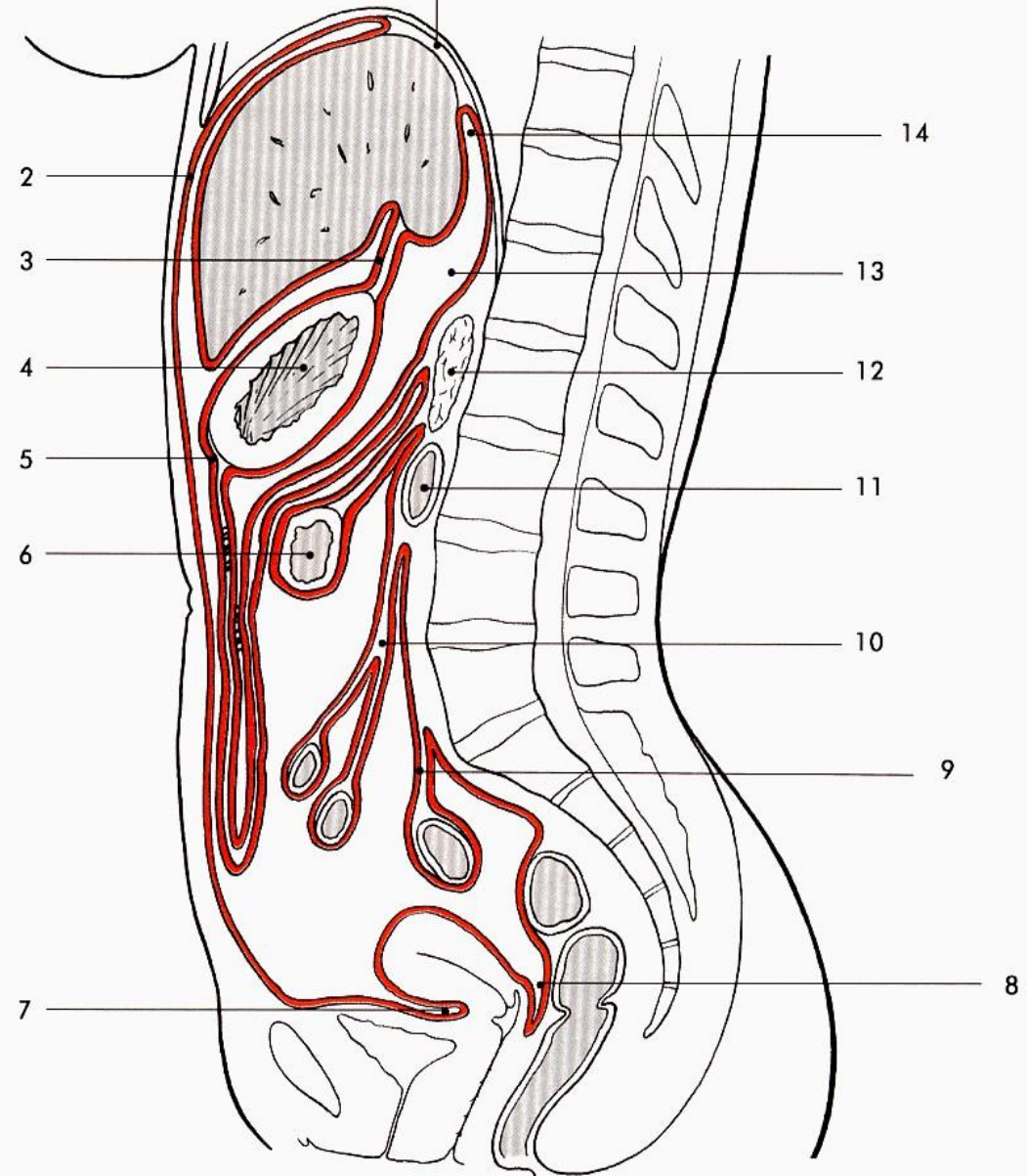
Parakolické prostory

Obr. 5.40. Úpony peritoneálních závěsů na zadní stěně břišní dutiny. Šipka leží ve foramen omentale. 1 – ligamentum phrenicosplenicum, 2 – ligamentum triangulare sinistrum, 3 – oesophagus, 4 – ligamentum falciforme hepatis, 5 – v. cava inferior, 6 – ligamentum triangulare dextrum, 7 – ligamentum hepatoduodenale, 8 – duodenum, 9 – úpon mesocolon transversum, 10 – pravé srůstové pole, 11 – úpon colon ascendens, 12 – mesosigmoideum, 13 – levé srůstové pole, 14 – úpon colon descendens, 15 – radix mesenterii, 16 – úpon omentum majus (spolu s mesocolon transversum)

Bursa omentalis – sagitální řez

Obr. 5.39. Vztahy peritonea k orgánům dutiny břišní na sagitálním řezu. 1 – area nuda hepatis, 2 – parietální peritoneum, 3 – omentum minus, 4 – žaludek, 5 – omentum majus (přední dvojlist), 6 – colon transversum zavěšené na mesocolon transversum, 7 – excavatio vesicouterina, 8 – excavatio rectouterina (Douglasův prostor), 9 – mesosigmoideum, 10 – mesenterium, 11 – duodenum (pars horizontalis), 12 – pankreas, 13 – bursa omentalis, 14 – recessus superior bursae omentalis

Pravé a levé srůstové pole

(srůst mesocolon
ascendens a
descendens s
nástěnným
peritoneem)

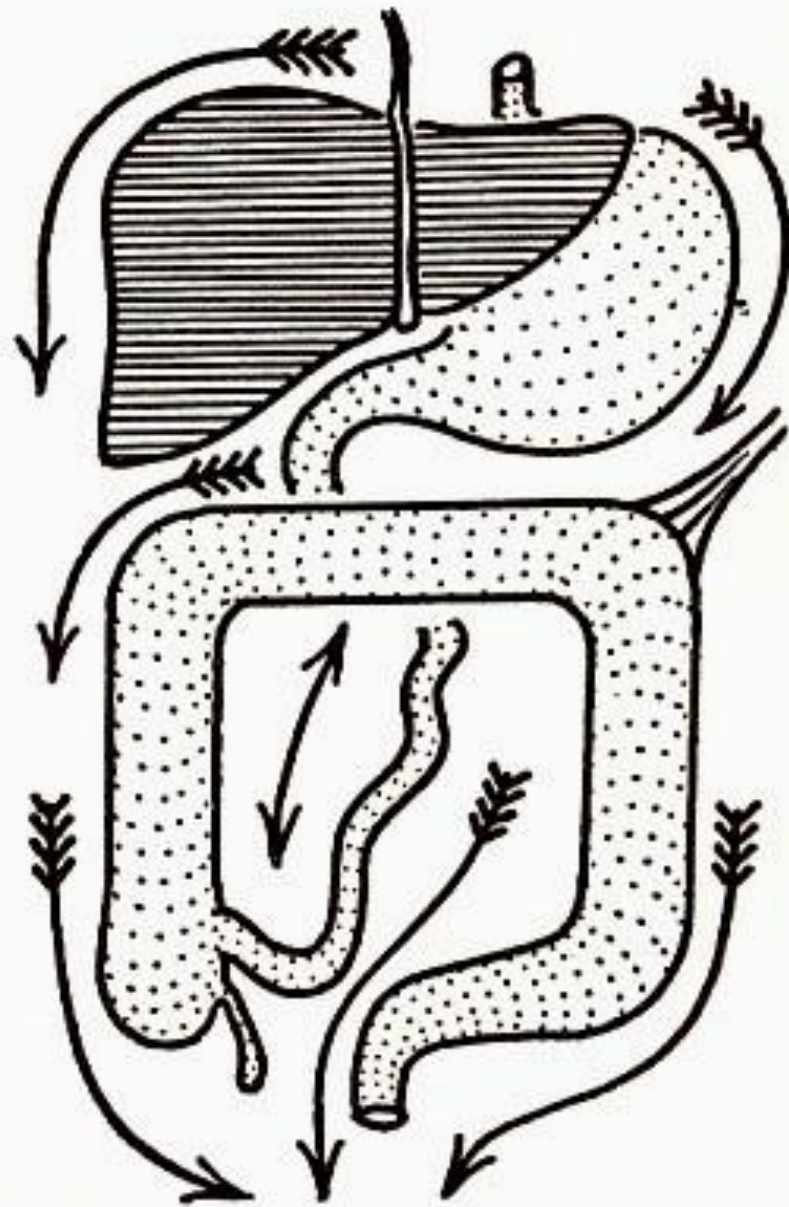

FIG. 262.1. The four retro-omental or "paracolic" gutters and three "supra-omental spaces."

Rotation of the upper GIT

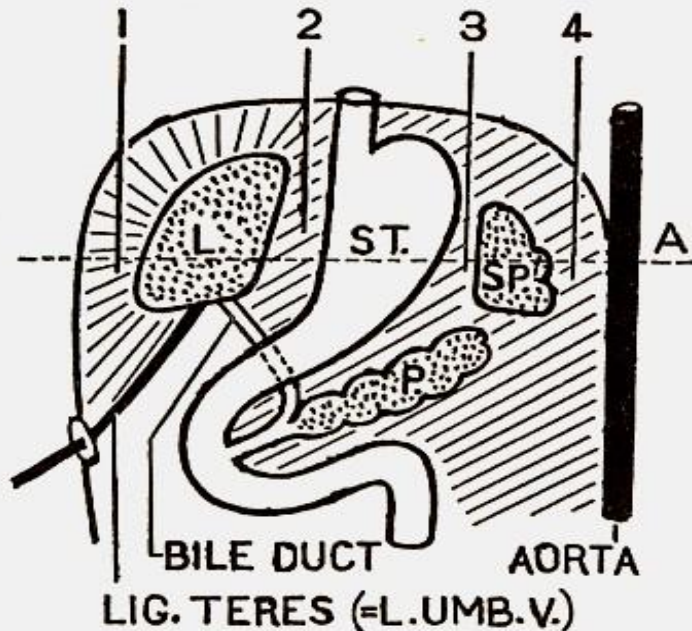
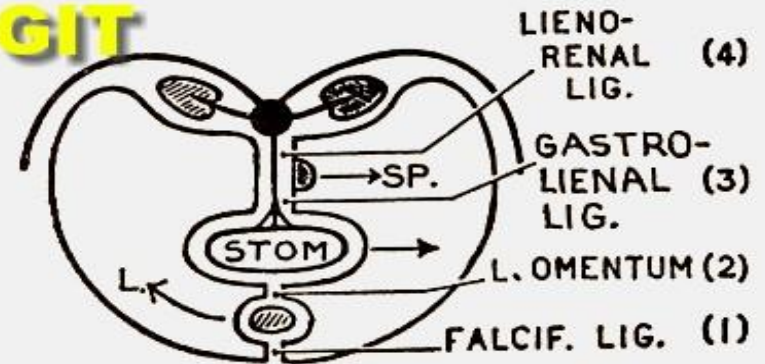
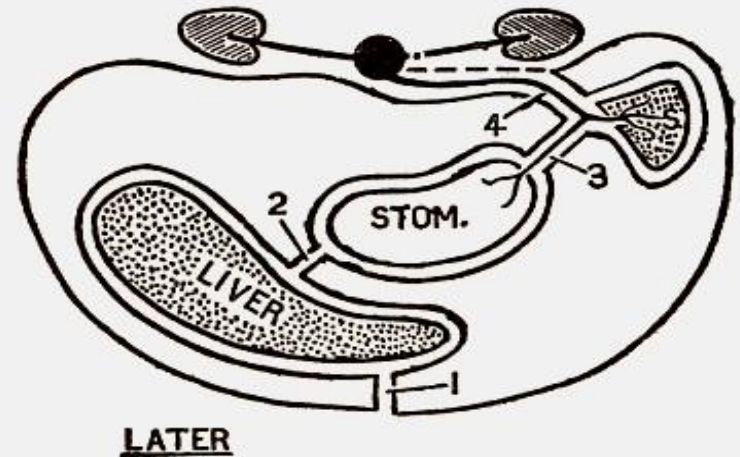

FIG. 269. Primitive ventral and dorsal mesogastria give rise to: (1) falciform lig., (2) lesser omentum, (3) gastrosplenic lig., (4) lienorenal lig.

EARLY

FIG. 270. Transverse section of abdomen of embryo at level A, figure 269, indicating that the liver moves to the right; the stomach and spleen to the left.

LATER

FIG. 271. A later stage than figure 270. Partial absorption of dorsal mesogastrium; the unabsorbed part is the lienorenal lig.

BURSA OMENTALIS - stěny

- **Přední stěna** – omentum minus, zadní stěna žaludku, lig. gastrocolicum
- **Zadní stěna** – slinivka, levá ledvina a nadledvina, bránice (vše pokryto pobřišnicí)
- **Vstup** - for. omentale (ohraničení)
- **Recessus bursae** – superior, inferior, splenicus

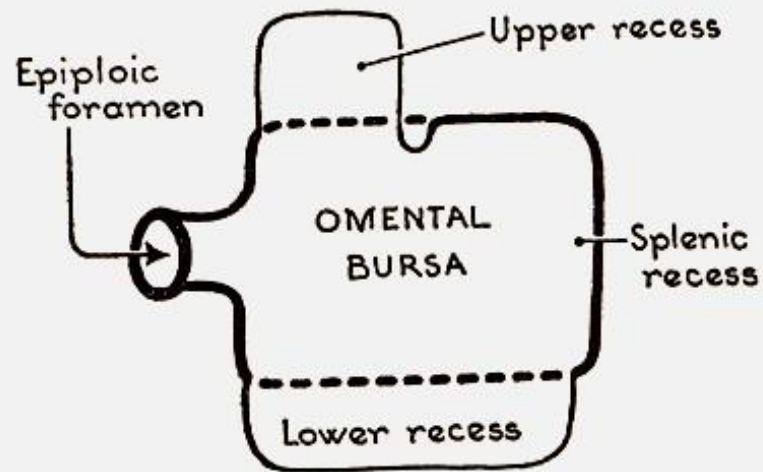

FIG. 246.1. Scheme of omental bursa

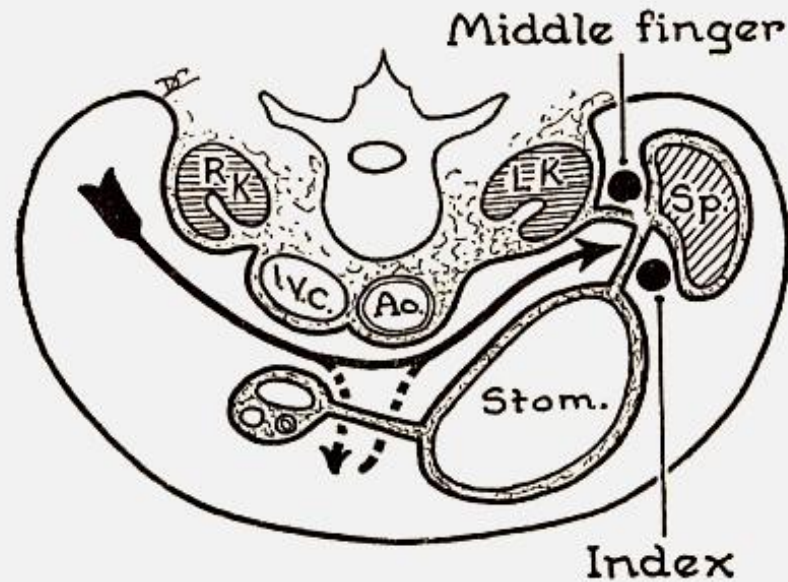

FIG. 247. Palpating the hilus of the spleen while its pedicle is clamped between two fingers of the right hand.

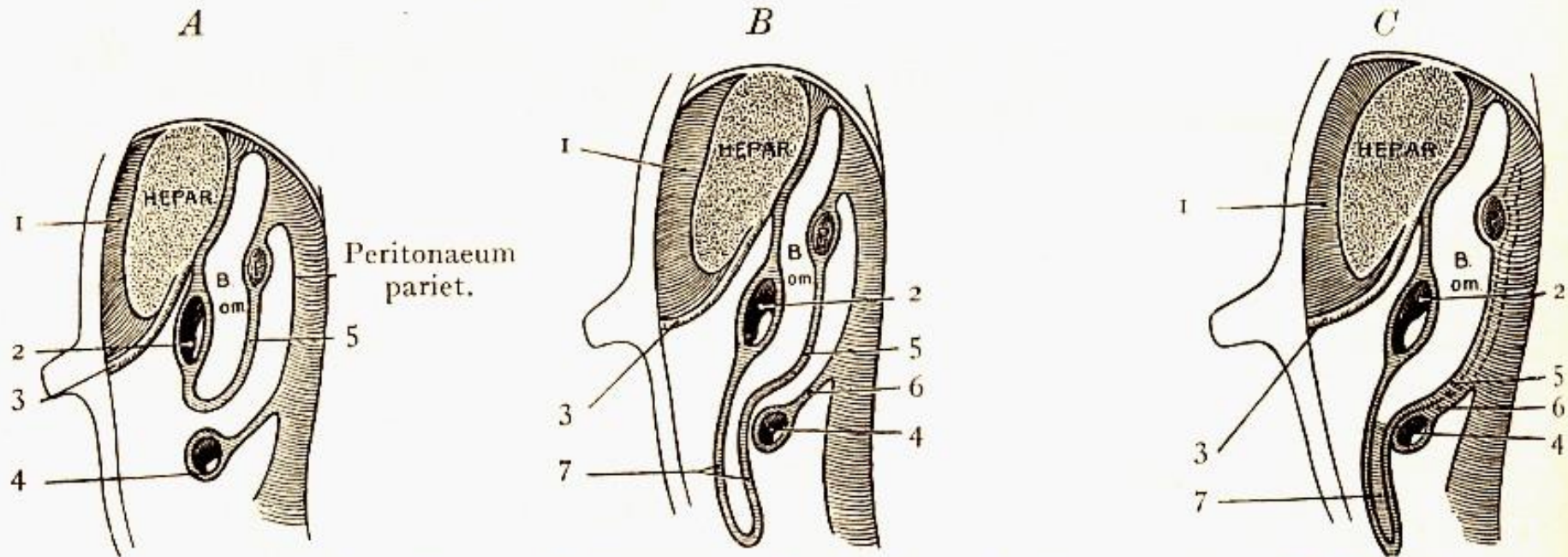
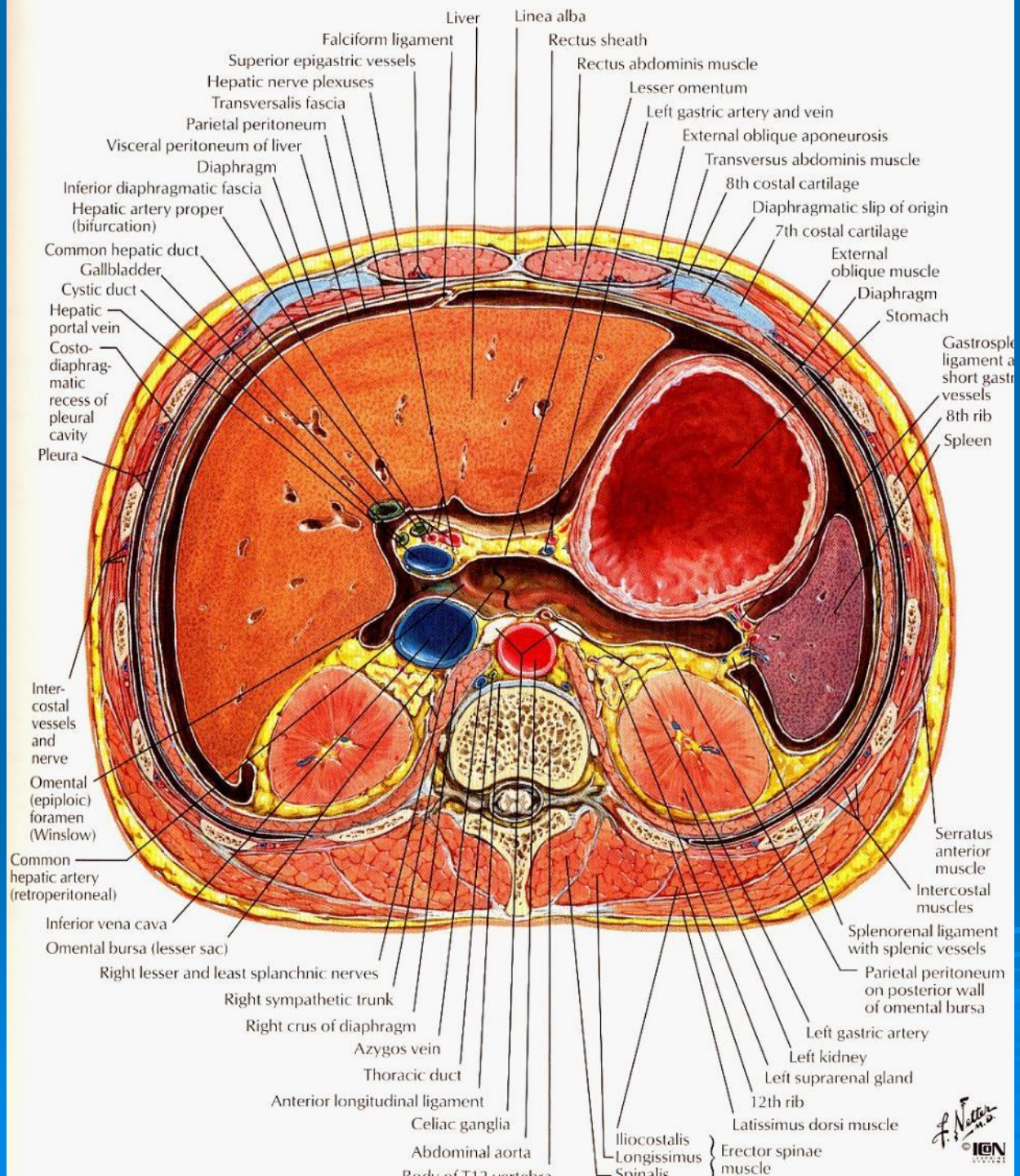
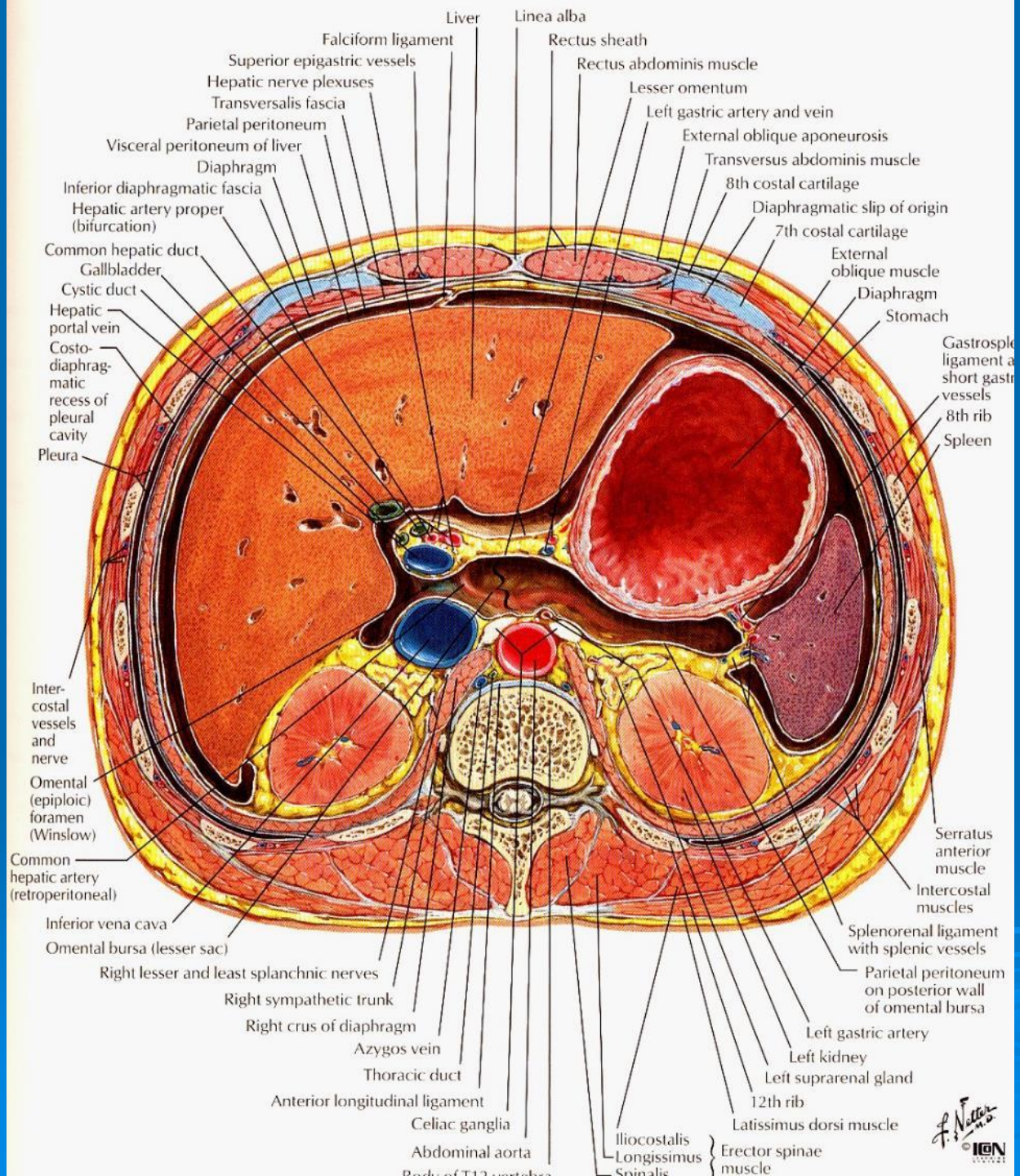

Abb. 335. Schemata, zur Erläuterung der Bildung der Bursa omentalis (B. om.).

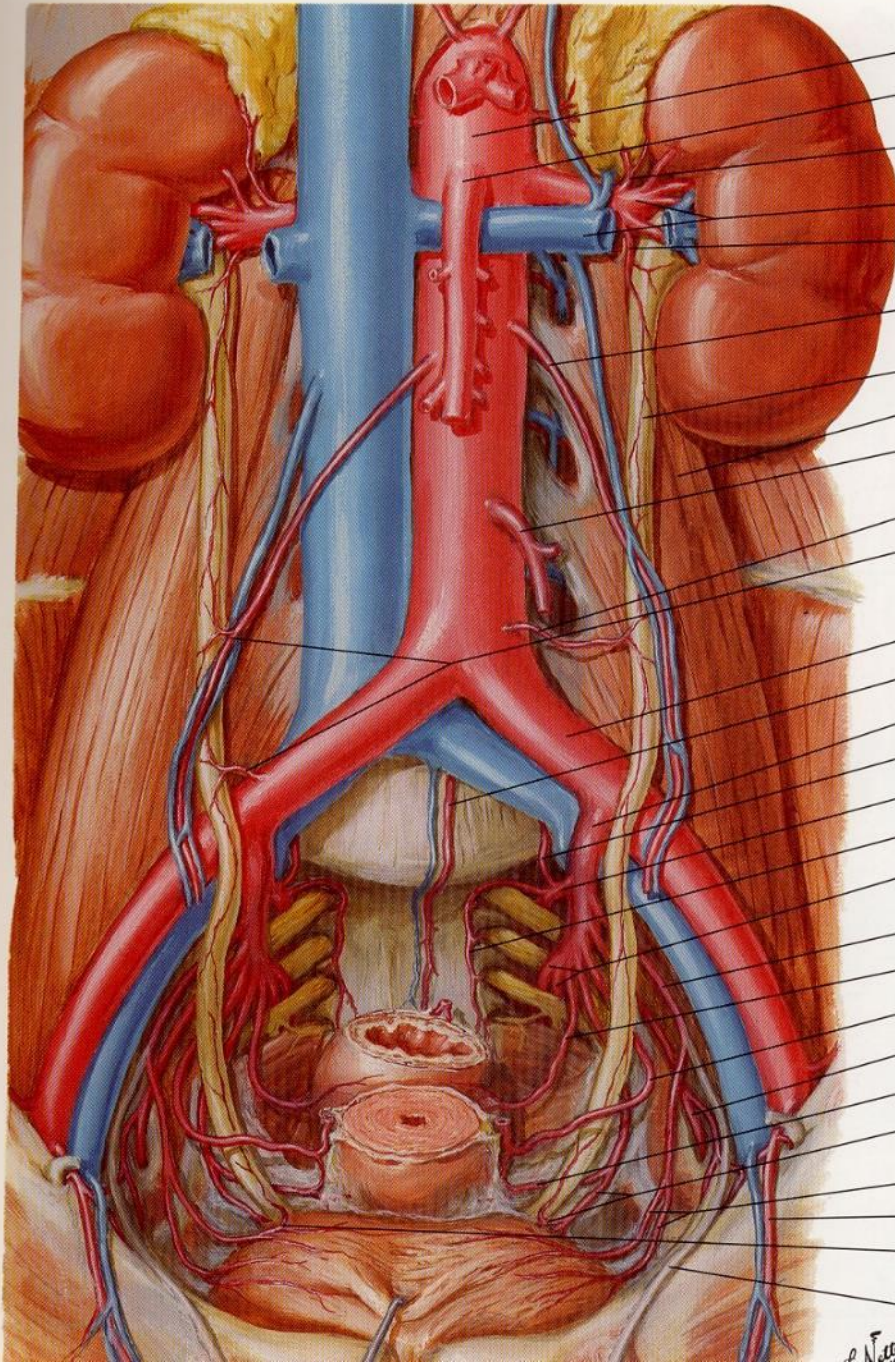
Zum Teil nach Kollmann, Lehrbuch der Entwicklungsgeschichte 1898.

1 Mesohepaticum ventrale². 2 Ventriculus und vordere Wand der Bursa omentalis. 3 Chorda venae umbilicalis³. 4 Colon transversum. 5 Hintere Wand der Bursa omentalis. 6 Mesocolon. 7 Blätter des Omentum majus, in Abb. 335 C verschmolzen.

THE RETROPERITONEAL SPACE

Velké cévy

Ledviny

Močovody

Nadledviny

Autonomní ganglia
a pleteně

Mízní uzliny

Retroperitoneální
tuk

